OPORTUNITĂȚI DE INVESTIȚII ÎN UNGHENI

Chișinău 2006

Acest document a fost produs cu suportul financiar
al Uniunii Europene şi al Programului Matra al Guvernului Olandei.

Conținutul acestui document este responsabilitatea VNG International, IDIS Viitorul şi a Federației Autorităților Locale din România şi nu reflectă în nici o circumstanță poziția Uniunii Europene sau a Guvernului Olandei.

Autorii aduc sincere mulțumiri pentru suportul acordat la elaborarea ghidului oficialităților primăriei oraşului Ungheni şi, în special, ex-primarului oraşului Ungheni, actualului ministru al Administrației Publice Locale, domnului Vitalie Vrabie.

Elaborat de:
Viorel Chivriga, *IDIS Viitorul*
Timur Onica, *IDIS Viitorul*
Sergiu Scutaru, *ZEL Ungheni*
Sergiu Cladco, *Camera de Comerț şi Industrie, filiala Ungheni*
Luminița Ciobanu, *Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă, Ungheni*
Valeriu Butnaru, *Centrul Pentru Inițiativă Privată, Ungheni*
James G. Budds, *VNG International*
Cristina Gherasimov, *IDIS Viitorul*

Editat de:
IDIS Viitorul cu suportul financiar al LGI/OSI
în cadrul programului SMART „Dezvoltarea de strategii
pentru înfrățirile dintre România şi Moldova".

Local Government and
Public Service Reform Initiative

CUPRINS

Informaţie generală: Republica Moldova 2

Avantaje şi oportunităţi pentru investitori 7

Aspecte legale favorabile investiţiilor în Republica Moldova 9

Profil: Ungheni 13

Zona Economică Liberă „Ungheni-Business" 19

Organizaţii neguvernamentale de consultanţă a antreprenorilor locali 26

INFORMAȚIE GENERALĂ: REPUBLICA MOLDOVA

Datorită amplasării sale geografice, Republica Moldova dispune de o serie de avantaje comparative în raport cu țările din regiune – tradiții specifice atât Estului cât şi Vestului, viitorul statut de țară vecină cu Uniunea Europeană (UE) şi condiții favorabile pentru accesarea pieţelor statelor UE şi din Comunitatea Statelor Independente (CSI). Nu întâmplător, teritoriul acestui stat este considerat de investitori ca o „placă turnantă între Est şi Vest" sau ca „un pod" între cele două puncte cardinale, care beneficiază de oportunitățile oferite de multitudinea acordurilor de liber schimb, privind promovarea şi protejarea reciprocă a investițiilor, privind evitarea dublei impuneri pe venituri şi proprietate, semnate de Guvernul Republicii Moldova. În prezent, Republica Moldova are semnate 35 de acorduri bilaterale privind promovarea şi protejarea reciprocă a investițiilor[1].

Totodată, cadrul juridic special de reglementare şi promovare a comerțului exterior al Republicii Moldova include 38 de acorduri bilaterale privind colaborarea comercial-economică şi 16 acorduri de comerț liber în cadrul CSI şi Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est[2].

De la 1 ianuarie 2006, Republica Moldova beneficiază de noul sistem generalizat de preferințe (GSP+) acordat de Uniunea Europeană (Regulamentul UE Nr. 980/2005 din 27 iunie 2005 cu privire la aplicarea sistemului preferințelor tarifare generalizate). Astfel, 7200 grupe de produse obțin acces liber fără aplicarea taxelor vamale pe piața UE, ceea ce constituie circa 87,77 % din exporturile Republicii Moldova către UE.

Republica Moldova este membră a Organizației Mondiale a Comerțului. Protocolul de aderare a Republicii Moldova la Acordul de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului (O.M.C.), semnat la Geneva la 8 mai 2001 este ratificat prin Legea nr. 218-XV din 1 iunie 2001 pentru aderarea Republicii Moldova la Organizația Mondială a Comerțului.

ASPECTE DEMOGRAFICE ŞI SOCIALE

Numărul populației Republicii Moldova la 1 ianuarie 2006 a constituit 3395,6 persoane, din care 1322,7 mii (39,0%) – populația urbană şi 2072,9 mii (61,0%) – cea rurală. Nivelul natalității în localitățile rurale tradițional se menține mai înalt decât în localitățile urbane, constituind respectiv 11,5% şi 9,1%.

Populația Moldovei tradițional este caracterizată printr-un grad educațional şi de instruire înalt. La începutul anului de studii 2005-2006, numărul instituțiilor de învățământ superior a constituit 35 de unități cu un efectiv de 114552 studenți. Numărul absolvenților instituțiilor de învățământ superior, în anul 2005, a constituit 17,4 mii persoane, din care 76,1% - absolvenți ai instituțiilor de stat şi 23,9% - ai celor nestatale. Trei pătrimi din absolvenți şi-au făcut studiile în bază de contract. Cea mai mare pondere (26,8% din totalul absolvenților) o dețin specialitățile economice, urmate de cele de drept (20,1%).

Numărul populației economic active, mii persoane[3]

	2002	*2003*	*2004*	*2005*
Total populație	**3623**	**3612**	**3603**	**3595**
Populație economic activă	1615	1474	1433	1422
din care, femei	820	742	731	733
Populație ocupată	1505	1356	1316	1319
din care, femei	774	696	685	689

Instituții de învățământ superior universitar[4]

	1997/ 1998	*1998/ 1999*	*1999/ 2000*	*2000/ 2001*	*2001/ 2002*	*2002/ 2003*	*2003/ 2004*	*2004/ 2005*
Instituții de învățământ superior universitar, unități	**28**	**38**	**43**	**47**	**47**	**45**	**40**	**35**
Studenți, persoane inclusiv:	65595	72729	77312	79082	86414	95039	104029	114552
învățământ de zi, persoane	46784	50803	54100	54599	59009	63593	68580	74865
învățământ fără frecvență, persoane	18811	21926	23212	24483	27405	31446	35449	39687
Studenți la 10000 locuitori, persoane	180	199	212	217	238	262	288	318
Cadre didactice, persoane	4554	4726	5058	5286	5328	5532	5740	5909

[1] Acorduri semnate cu Austria, Republica Albania, Azerbaidjan, Belgia, Belarus, Marea Britanie şi Irlanda de Nord, Bosnia şi Herțegovina, Bulgaria, Cehia, China, Croația, Republica Elenă, Elveția, Republica Franceză, Federația Rusă, Finlanda, Georgia, Germania, Israel, Italia, Kuweit, Kirghizstan, Letonia, Lituania, Olanda / Țările de Jos, Polonia, România, Spania, Slovenia, Serbia, Muntenegru, Statele Unite ale Americii, Tadjikistan, Turcia, Ucraina, Ungaria, Uzbekistan.

[2] Acorduri semnate cu Republica Armenia, Republica Albania, Republica Azerbaidjan, Republica Belarus, Bosnia şi Herțegovina, Republica Bulgaria, Republica Croația, Federația Rusă, Georgia, Republica Kazahstan, Republicia Kirghizstan, Republica Macedonia, România, Serbia, Muntenegru, Ucraina şi Uzbekistan.

[3] La 1 ianuarie 2006, conform datelor evidenței curente ale Biroului Național de Statistică.

[4] Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Aşezarea geografică:
Republica Moldova este situată în partea de centru-sud a Europei, la vest se învecinează cu România, la nord-est şi sud cu Ucraina.
Hotare terestre: total: 1389 km, cu România 450 km, cu Ucraina -939 km.
Ieşire la mare: 200 m la Sud (Giurgiuleşti) prin delta râului Dunărea.
Distanţa până la: Bucureşti - 600 km, Kiev - 500 km, Odesa - 180 km, Moscova - 1200 km.

Puncte extreme:
NORD - Naslavcea, r. Ocniţa
48°21' lat. nordică, 27°35' long. estică[1]
SUD - Giurgiuleşti, r. Cahul
45°28' lat. nordică, 28°12' long. estică
EST - Palanca, r. Ştefan Vodă
46°25' lat. nordică, 30°05' long. estică
VEST - Criva, r. Briceni
48°16' lat. nordică, 26°30' long. estică

[1] După meridianul Greenwich (0°).

Republica Moldova dispune de un potențial tehnico-științific avansat (la începutul anilor '90, după numărul de persoane angajate în sfera cercetare-dezvoltare raportat la 10 mii de locuitori, Republica Moldova ocupa locul 6-7 în lume). De asemenea, s-au păstrat mai multe activități în domeniul industriei (la începutul anilor '90 în Republica Moldova o atenție sporită se acorda complexului militaro-industrial, care dispunea de mijloace de producere industriale de nivel mediu pe plan mondial, cu personal de calificare înaltă. Unele din capacitățile industriale, îndeosebi cele ce aparțineau complexului militar-industrial al fostei U.R.S.S. erau competitive la nivel mondial). În prezent, conform datelor Biroului Național de Statistică, 69,6% din totalul persoanelor angajate în câmpul muncii activează în sectorul privat şi 25,6% în sectorul public, dintre care 83,5 % sunt angajați ai sferei bugetare. Din numărul total al angajaților sectorului bugetar, peste 70% activează în sectorul educațional.

Repartizarea populației ocupate pe principalele tipuri de activități economice, mii persoane[1]

	2002	*2003*	*2004*	*2005*
Total, din care:	**1505**	**1356**	**1316**	**1319**
Agricultură, economia vânatului şi silvicultură; pescuit	747	583	533	537
Industrie	171	164	162	159
Construcții	46	53	52	52
Comerț cu ridicata şi cu amănuntul, hoteluri şi restaurante	175	176	179	183
Transporturi şi comunicații	62	68	73	71
Administrație publică; învățământ; sănătate şi asistență socială	243	246	241	239
Alte activități	61	66	76	78

Unul din factorii principali, care influențează parametrii proiectelor de investiții şi determină amplasarea investițiilor străine directe într-o economie națională este forță de muncă ieftină[2]. În Republica Moldova, forță de muncă este şi ieftină, şi calificată. Acest factor determină în mare măsură o rată relativ înaltă a profitului în unele ramuri, cum ar fi industria uşoară (textile, marochinărie), confecționarea mobilei, materialelor de construcții, electronica, construcția de maşini şi utilaje, unele direcții ale sectorului agroalimentar. În ianuarie-august 2006, salariul mediu lunar al unui lucrător din economia Republicii Moldova (întreprinderile cu numărul de salariați 20 şi mai multe persoane) a constituit 1596,8 lei. În sfera bugetară salariul mediu a constituit 1381,8 lei, în sectorul real al economiei – 1712,2 lei.

Salariul mediu lunar al unui salariat în economie, pe tipuri de activități, lei.

	2002	*2003*	*2004*	*2005*
Total (mediu pe economie)	**691,5**	**890,8**	**1103,1**	**1318,7**
Agricultură, economia vânatului şi silvicultură	393,8	498,6	642,6	744,0
Pescuit	455,1	585,7	860,2	1043,1
Industrie	1001,8	1270,6	1501,9	1764,5
Construcții	838,1	1194,0	1639,1	1972,8
Comerț cu ridicata şi cu amănuntul	641,7	794,9	1051,0	1228,1
Hoteluri şi restaurante	571,3	827,4	975,0	1150,5
Transporturi şi comunicații	1054,5	1453,5	1786,3	2142,9
Activități financiare	2564,4	2926,4	3254,8	3450,6
Tranzacții imobiliare, închirieri şi activități de servicii prestate întreprinderilor	889,6	1133,4	1382,0	1671,4
Administrație publică	989,1	1049,9	1204,6	1363,6
Învățământ	463,3	610,2	710,7	881,8
Sănătate şi asistență socială	439,1	578,8	844,7	1016,7
Alte activități de servicii colective, sociale şi personale	505,3	671,4	801,9	1010,9

[1] Conform datelor Biroului Național de Statistică.
[2] Vezi Global Investment Report pentru anul 2001 al Comisiei Națiunilor Unite pentru Dezvoltare şi Comerț (UNCTAD), www.unctad.org.

ORGANIZAREA ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ A REPUBLICII MOLDOVA, LA 1 IANUARIE 2006:

Teritoriul Republicii Moldova este organizat, sub aspect administrativ, în unităţi administrativ-teritoriale: raioane[1], oraşe[2] şi sate[3]. Toate unităţile administrativ-teritoriale au personalitate juridică, dispun de patrimoniu, au dreptul de a soluţiona şi a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu şi în interesele populaţiei locale, o parte importantă a problemelor de interes public. În totalitatea lor, unităţile administrativ-teritoriale formează unitatea teritorială a ţării, iar autorităţile publice ale unităţii administrativ-teritoriale care sunt organe cu competenţă generală şi specială constituie sistemul administraţiei publice locale, având ca sarcină satisfacerea intereselor generale ale locuitorilor din unităţile administrativ-teritoriale. La 1 ianuarie 2006, sub aspect administrativ, teritoriul Republicii Moldova era divizat în următorul mod: 32 de raioane, 5 municipii, 60 de oraşe (6 oraşe din componenţa municipiilor şi 39 localităţi din componenţa oraşelor (municipiilor), 917 sate (comune), 1575 localităţi din componenţa satelor (comunelor), o unitate teritorial autonomă şi unităţile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului, cărora li se pot atribui forme şi condiţii speciale de autonomie. Statutul de municipiu este atribuit oraşelor Chişinău, Bălţi, Bender, Comrat, Tiraspol.

Fondul funciar, mii hectare[4]

	2002	*2003*	*2004*	*2005*
Terenuri – total	**3384,3**	**3384,4**	**3384,6**	**3384,6**
Terenuri cu destinaţie agricolă	1946,7	1951,1	1950,9	1951,8
Terenuri ale localităţilor	309,9	307,8	309,3	308,6
Fondul de rezervă[5]	655,8	603,8	578,7	553,8
Terenuri destinate industriei, transporturilor, comunicaţiilor şi cu alte destinaţii speciale	58,6	59,4	58,7	58,5
Terenuri ale fondului silvic şi destinate ocrotirii naturii	356,2	388,3	405,8	428,5
Terenuri ale fondului apelor	57,1	74,0	81,2	83,4

Fondul funciar al ţării la 1 ianuarie 2005 constituia 3384,6 mii ha, iar suprafaţa terenurilor cu destinaţie agricolă - 1951,8 mii ha. Resursele pedologice reprezintă cea mai importantă bogăţie naturală a Republicii Moldova. Predomină cernoziomurile – principala clasă de soluri, care acoperă 72% din învelişul pedologic total şi fac parte din categoria celor mai fertile soluri. O mare importanţă au solurile aluviale, care deţin 10,2% din învelişul pedologic. Alte clase de soluri au o răspândire mai redusă: solurile cenuşii silvice, brune silvice (specifice sectoarelor celor mai înalte ale podişurilor), solurile hidromorfe, halmomorfe etc., care se întâlnesc insular şi au o însemnătate economică redusă.

Terenurile în Republica Moldova pot fi în proprietate publică şi privată. Statul ocroteşte în egală măsură ambele tipuri de proprietate. Raporturile de proprietate asupra pământului se stabilesc de legislaţie.
Proprietarii funciari au dreptul:

- să gospodărească de sine stătător terenul;
- să fie proprietarii producţiei obţinute şi a veniturilor din realizarea ei;
- să folosească în modul stabilit de lege zăcămintele, pădurile, apele şi alte bogăţii ale pământului;
- să construiască în modul stabilit de lege case, clădiri de producţie, edificii cu destinaţie social-culturală şi cu altă destinaţie;
- să dea terenul sau o parte din el în folosinţă prin arendă sau sub altă formă;
- să primească, în caz de retragere a terenului pentru nevoile statului şi a societăţii, compensarea deplină a cheltuielilor şi pierderilor, inclusiv a avantajului ratat;
- să lase ca moştenire terenul şi să-l înstrăineze în conformitate cu legea[6].

Conform datelor Registrului de Stat al întreprinderilor şi organizaţiilor la 01.06.2006 erau înregistrate 128 338 întreprinderi, inclusiv 62 595 de întreprinderi individuale, 52 083 societăţi cu răspundere limitată, 5 110 societăţi pe acţiuni, 4 323 cooperative (cooperative de producţie, cooperative de consum şi cooperative de întreprinzător), 1 162 întreprinderi de stat, 427 întreprinderi municipale, 1 501 filiale, reprezentanţe, 276 organizaţii necomerciale, 861 societăţi în nume colectiv, societăţi în comandită, întreprinderi de arendă, întreprinderi intergospodăreşti, colhozuri şi asociaţii de gospodării ţărăneşti.

[1] Raionul este o unitate administrativ-teritorială alcătuită din sate (comune) şi oraşe, unite prin teritoriu, relaţii economice şi social-culturale.
[2] Oraşul este o unitate administrativ-teritorială mai dezvoltată decât satul din punct de vedere economic şi social-cultural, care cuprinde populaţia urbană, cu structuri edilitar-gospodăreşti, industriale şi comerciale corespunzătoare, a cărei populaţie, în mare parte, este încadrată în industrie, în sfera deservirii publice şi în diverse domenii de activitate intelectuală, în viaţa culturală şi politică. În condiţiile legii, unele oraşe pot fi declarate municipii.
[3] Satul este o unitate administrativ-teritorială care cuprinde populaţia rurală unită prin teritoriu, condiţii geografice, relaţii economice, social-culturale, tradiţii şi obiceiuri.
[4] În ansamblu pe ţară.
[5] Terenuri destinate dezvoltării sociale a localităţilor şi de folosinţă generală (păşuni obşteşti, etc.).
[6] Art.3 şi 27 ale Codului Funciar (Legea Nr. 828-XII din 25 decembrie 1991).

Investiții în capital fix în perioada anilor 2000-2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Investiții în capital fix - total, mil. lei (prețuri curente)	**1759,3**	**2315,1**	**2804,2**	**3621,7**	**5140,0**	**7189,1**
din care:						
lucrări de construcții-montaj	755,6	1056,8	1102,3	1526,8	2548,1	3406,4
utilaj, unelte, inventar	890,4	1181,3	1626,4	1975,9	2394,5	3478,4
alte lucrări şi cheltuieli capitale	113,4	77,0	75,5	119,0	197,4	304,3
Ritmul de creştere a investițiilor în capital fix, % față de anul precedent	**85**	**111**	**111**	**107**	**108**	**111,9**
Cota-parte a investițiilor în capital fix în PIB, %	**11,0**	**12,2**	**12,4**	**13,1**	**16,0**	**19,6**

Volumul investițiilor în capital fix, în prețuri curente, pe parcursul anilor 2000-2005 s-a majorat aproximativ de 4 ori. Această tendință a contribuit la majorarea ponderii investițiilor în capital fix în PIB (norma investițiilor) de la 11,0%, în anul 2000, până la 19,6%, în anul 2005, ceea ce reprezintă o înviorare a proceselor investiționale în Republica Moldova.

Sursele principale ale investițiilor în capital fix în perioada anilor 2000-2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
În prețuri curente, mil. lei						
Investiții în capital fix - total	**1759,3**	**2315,1**	**2804,2**	**3621,7**	**5140**	**7189,1**
din care, ,finanțate din contul:						
mijloacelor bugetului republican şi bugetelor locale	143,8	197,9	175,6	201,1	442	721,3
mijloacelor proprii ale agenților economici	992,5	1320,5	2000,0	2541,8	3151,9	4434,2
mijloacelor populației	66,9	91,7	105,3	131,4	125,4	168,4
mijloacelor investitorilor străini	445,3	450,2	332,7	535,2	1056,9	1414,0
altor surse	110,8	254,8	190,6	212,2	363,8	451,2

Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat, la 1 iulie 2006, în țară erau înregistrate 4 907 întreprinderi cu investiții străine. În anul 2005 au fost înregistrate 653 de întreprinderi, cu 65% mai mult decât în anul precedent, iar în semestrul I 2006, au fost înregistrate deja 409 de întreprinderi cu participarea capitalului străin. Cea mai mare pondere în totalul investițiilor străine o au investițiile directe în capitalul social (circa 60%), creditele şi împrumuturile (35%). În R. Moldova investesc întreprinzători din 42 de țări, cele mai mari investiții fiind din țările UE, CSI, SUA, România, Cipru şi Canada. Pe țări, principalii investitori în economia națională sunt Federația Rusă, Spania şi SUA. Volumul investițiilor directe efectuate de întreprinderile din aceste trei state constituie 40,5 % din totalul investițiilor sau 290,76 mil. USD.

Dinamica anuală a investițiilor străine directe în economia națională în perioada 2000-2005[1]

Indicatorii	*2000*	*2001*	*2002*	*2003*	*2004*	*2005*
VALOAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE, MIL. USD						
ISD[2] în economia națională - total	**159,26**	**114,9**	**166,8**	**102,9**	**246,7**	**296,4**
inclusiv:						
capital subscris	85,47	115	70,7	47,4	128,8	100,2
sectorul bancar	16,07	11,5	10,4	3,7	8,7	2,2
alte sectoare	69,40	103,5	60,3	43,8	120,1	98,0
venit reinvestit	11,72	-36,6	22,7	21,2	46,3	72,0
sectorul bancar		2,0	5,2	6,1	6,6	8,2
alte sectoare		-38,6	17,5	15,1	39,7	63,8
alt capital	62,07	36,6	73,4	34,3	64,9	122,6
STRUCTURA SECTORIALĂ A INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE, %						
Sectorul bancar	10,1	11,7	9,3	9,5	6,2	3,5
Alte sectoare	89,9	88,3	90,7	90,5	93,8	96,5

Principalele companii, care asigură această pondere a intrărilor de capital din Federația Rusă, Spania şi SUA în stocul total al ISD sunt:

- **Federația Rusă** - "Moldovagaz" (sectorul energetic), "Green Hills Market" (servicii şi comerț);
- **Spania** - "Union Fenosa" (sectorul energetic), Glass Container Company (industrie);
- **SUA** - "Mobiasbancă" (sectorul bancar), "Moldova Agroindbank" (sectorul bancar), "Dionysos Mereni" (industria vinicolă), SA"Cricova Acorex" (industria vinicolă),„Fabrica de Produse Lactate din Hânceşti (Alba)"(industria alimentară), "Sun Communications" (servicii TV şi comunicații), "Jolly Allon" (servicii hoteliere).

[1] Datele Băncii Naționale a Moldovei.
[2] Investițiile străine directe.

AVANTAJE ŞI OPORTUNITĂȚI PENTRU INVESTIȚII

AVANTAJE COMPARATIVE PENTRU INVESTIȚII ÎN ECONOMIA REPUBLICII, INCLUSIV A REGIUNII UNGHENI:

- ☑ Amplasarea geografică avantajoasă a țării;
- ☑ Viitorul statut de țară vecină cu Uniunea Europeană;
- ☑ Notorietatea produselor moldoveneşti pe piețele în dezvoltare din regiune;
- ☑ Existența experienței „istorice" în calitate de țară intermediară/de tranzit;
- ☑ Condițiile climaterice favorabile pentru dezvoltarea mai multor tipuri de produceri şi servicii;
- ☑ Mediul de afaceri bilingv (român şi rus);
- ☑ Stabilitate macroeconomică;
- ☑ Factorii de producere relativ ieftini în comparație cu alte țări din regiune;
- ☑ Existența potențialului de cercetare-dezvoltare;
- ☑ Sistemul bancar dezvoltat;
- ☑ Existența preferințelor comerciale oferite de UE;
- ☑ Existența acordurilor de liber schimb cu statele CSI;
- ☑ Existența acordurilor de liber schimb cu statele Europei de Sud-Est;
- ☑ Existența acordurilor bilaterale privind promovarea si protejarea reciprocă a investițiilor.

OPORTUNITĂȚI EXISTENTE PENTRU INVESTITORII STRĂINI ŞI LOCALI:

- ☑ Politica statului este orientată spre integrarea europeană;
- ☑ Premisele transformării țării într-un „hub" regional între Est şi Vest;
- ☑ Nivelul ridicat actual al consumului şi perspectiva menținerii acestuia pe piața internă şi piețele principalelor parteneri comerciali;
- ☑ Deetatizarea patrimoniului public prin diverse forme, inclusiv în baza parteneriatului-public-privat;
- ☑ Piața de capital în dezvoltare;
- ☑ Existența stimulentelor pentru investitori;
- ☑ Existența unui regim stimulator pentru dezvoltarea sferei de cercetare-dezvoltare;
- ☑ Existența activelor decapitalizate cu potențial de dezvoltare, inclusiv în infrastructură;
- ☑ Premisele pentru apariția noilor instituții şi instrumente financiare;
- ☑ Accesul fără taxe vamale pe piață UE în baza preferințelor oferite de Comisia Europeană.

ÎN STRATEGIA DE ATRAGERE A INVESTIŢIILOR ŞI PROMOVARE A EXPORTURILOR PENTRU ANII 2006-2015, GUVERNUL ANUNŢĂ CĂ, ÎN SCOPUL ASIGURĂRII UNEI POLITICI COERENTE ŞI ECHILIBRATE, INCLUSIV PRIN OPTICA DEZVOLTĂRII REGIONALE, VA PROMOVA URMĂTOARELE MECANISME ŞI CONDIŢII DE ATRAGERE A INVESTITORILOR:

- ☑ Greenfield: Facilitarea accesului investitorilor la active, inclusiv terenuri, prin intermediul principiului „Greenfield" şi excluderea diferitor impedimente în procesul lansării activităţilor investiţionale noi.
- ☑ Deetatizarea patrimoniului public, inclusiv implementarea principiilor de parteneriat public-privat (PPP): Utilizarea pe larg şi cât mai eficient a diferitor modalităţi de deetatizare a patrimoniului public.
- ☑ Fuziunea şi achiziţia: Va reprezenta o parte componentă majoră a investiţiilor străine prin preluarea şi reorganizarea unor întreprinderi.
- ☑ Facilitarea regimului nerezidenţilor (investitorilor): Modificarea legislaţiei cu privire la regimul nerezidenţilor (investitorilor) în Republica Moldova în scopul facilitării intrărilor noi de investiţii străine şi oferirii acestora unor oportunităţi investiţionale mai vaste (stabilirea unui statut special pentru tranzacţiile nerezidente, oferirea unor facilităţi fiscale şi vamale, simplificarea procedurilor de obţinere a vizelor, permiselor de şedere şi de muncă, etc.).
- ☑ Stabilirea sediilor regionale ale unor organizaţii şi companii în Republica Moldova. Oferirea unor spaţii libere pentru facilitarea amplasării sediilor, filialelor şi reprezentanţelor organizaţiilor internaţionale şi corporaţiilor transnaţionale.
- ☑ Accesul fără taxe vamale pe piaţa ţărilor din Europa de Sud-Est în baza acordului multilateral de comerţ liber CEFTA.
- ☑ Accesul fără taxe vamale pe pieţele statelor-membre CSI în baza acordurilor de liber schimb.

ASPECTE LEGALE FAVORABILE INVESTIȚIILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

NOTE GENERALE

Sistemul legal al Republicii Moldova a cunoscut o dezvoltare relativ bună pe parcursul ultimului deceniu. Moldova s-a apropiat de standardele țărilor europene şi ale organizațiilor internaționale la care a aderat (cum ar fi Organizația Mondială a Comerțului). Un set întreg de acte legislative aprobate de Parlamentul Republicii Moldova au avut drept scop ameliorarea mediului investițional, înlăturarea barierelor birocratice în activitatea antreprenorială, dezvoltarea comerțului intern şi extern, oferirea de garanții şi facilități fiscale, vamale şi comerciale investitorilor străini şi locali. În cele ce urmează sunt punctate cele mai importante aspecte pozitive ale legislației moldovenești menite să încurajeze investitorii atât locali, cât şi cei străini.

PROTECȚIA PROPRIETĂȚII PRIVATE ŞI A INVESTIȚIILOR

Constituția Republicii Moldova stipulează că în Republica Moldova este ocrotită proprietatea altor state, a organizațiilor internaționale, a cetățenilor străini şi a apatrizilor, iar investițiile persoanelor fizice şi juridice, inclusiv străine sunt inviolabile[1]. Articolul 46 al Constituției Republicii Moldova stipulează că dreptul la proprietate privată şi creanțele asupra statului sunt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă şi prealabilă despăgubire. Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă. Dreptul la moştenire a proprietății private este garantat.

INVESTITORII STRĂINI

În Republica Moldova, cu unele excepții, investitorii străini se bucură de drepturi egale cu cei naționali. În Republica Moldova, investițiile nu pot fi supuse discriminării în funcție de cetățenie, domiciliu, reşedință, loc de înregistrare sau de activitate, stat de origine al investitorului sau al investiției sau din orice alt motiv. Investitorilor li se acordă condiții echitabile şi egale de activitate, care exclud aplicarea de măsuri discriminatorii ce ar putea împiedica dirijarea, operarea, întreținerea, folosirea, fructificarea, achiziționarea, extinderea sau dispunerea investițiilor. De asemenea, investitorii sunt protejați prin acordurile internaționale pentru protejarea şi asigurarea investițiilor.

EXPROPRIEREA ŞI COMPENSAREA

Legea privind investițiile în activitatea de întreprinzător stipulează că autoritățile publice sunt obligate să respecte drepturile investitorilor acordate de lege. În cazul vătămării unui drept al investitorului de către o autoritate publică, acesta este îndreptățit să solicite înlăturarea încălcării şi repararea pagubei. Investițiile nu pot fi expropriate ori supuse unor măsuri cu efect similar care privează, în mod direct sau indirect, investitorul de titlul de proprietate sau de controlul asupra investiției. Activitatea de investiții nu poate fi întreruptă silit decât în următoarele condiții întrunite cumulativ: întreruperea se operează din motive de utilitate publică; întreruperea nu este discriminatorie; întreruperea se efectuează cu o dreaptă şi prealabilă despăgubire.

NEDISCRIMINAREA INVESTIȚIILOR

Legea privind investițiile în activitatea de întreprinzător stipulează că, în Republica Moldova, investițiile nu pot fi supuse discriminării în funcție de cetățenie, domiciliu, reşedință, loc de înregistrare sau de activitate, stat de origine al investitorului sau al investiției sau din orice alt motiv. Investitorilor li se acordă condiții echitabile şi egale de activitate, care exclud aplicarea de măsuri discriminatorii ce ar putea împiedica dirijarea, operarea, întreținerea, folosirea, fructificarea, achiziționarea, extinderea sau dispunerea investițiilor.

[1] Art. 126 şi 128 din Constituția Republicii Moldova.

GARANȚIA REPARĂRII PREJUDICIULUI

Legea privind investițiile în activitatea de întreprinzător stipulează că, investitorul beneficiază, în conformitate cu legislația în vigoare, de dreptul la reparația prejudiciului cauzat prin încălcarea drepturilor sale, inclusiv prin acte, ce îl lezează în drepturi şi interese, adoptate de autoritatea publică sau prin alte acțiuni nelegitime ale acesteia. Despăgubirea este echivalentă cu întinderea reală a prejudiciului la momentul survenirii. Prejudiciul, inclusiv profitul ratat, suportat de investitor ca urmare a îndeplinirii unei dispoziții a autorității publice prin care i s-au încălcat drepturile sau ca urmare a neîndeplinirii ori a îndeplinirii necorespunzătoare, de către autoritate sau de o persoană cu funcție de răspundere, a obligațiilor față de investitor, prevăzute de legislația în vigoare a Republicii Moldova, va fi reparat din contul autorității publice vinovate. Autoritățile publice pot acorda, în limitele competenței şi în conformitate cu legislația în vigoare, garanții suplimentare investitorilor, inclusiv prin intermediul gajului de bunuri aflate la dispoziția organelor respective.

TRANSPARENȚA ÎN ELABORAREA ŞI APLICAREA LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE LA INVESTIȚIILE STRĂINE

Actele legislative şi normative care pot afecta în mod direct sau indirect investițiile se dau publicității în conformitate cu legislația în vigoare. Autoritățile publice care intenționează să elaboreze sau care elaborează noi politici investiționale trebuie să organizeze consultări publice înainte de implementarea acestor politici, să le publice ori să le facă publice împreună cu notele explicative în cazul în care ele se implementează deja. Autoritățile publice sunt obligate să răspundă oricăror adresări şi să furnizeze, la cererea oricărui investitor, informații privind investițiile sau orice altă informație care afectează investițiile şi activitatea investițională pe teritoriul Republicii Moldova.

OPTIMIZAREA CADRULUI NORMATIV DE REGLEMENTARE A ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR

Lista actelor normative emise de Guvern, de organele centrale de specialitate ale administrației publice şi de alte autorități administrative centrale, care reglementează activitatea de antreprenoriat sunt incluse în Registrul actelor oficiale de reglementare a activității de întreprinzător[1] după finalizarea procesului de revizuire şi optimizare a cadrului normativ, prevăzut de Legea Nr. 424-XV din 16.12.2004 privind revizuirea şi optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător (Legea ghilotinei). În Republica Moldova, autorizațiile, permisiunile şi certificatele eliberate de autoritățile administrative centrale şi organele subordonate acestora pentru practicarea activității de antreprenor sunt incluse în Nomenclatorul autorizațiilor, permisiunilor şi certificatelor eliberate de către autoritățile administrative centrale şi organele subordonate acestora persoanelor juridice şi fizice pentru practicarea activității antreprenoriale. În Nomenclator sunt indicate denumirea autorizației, permisiunii sau certificatului, termenul de valabilitate, cuantumul plății pentru documentul eliberat şi actul legislativ care stabileşte eliberarea documentului cu plată. Nu se permite eliberarea autorizațiilor, permisiunilor şi certificatelor care nu sunt incluse în Nomenclator, cu excepția celor expres prevăzute de legislație[2]. Majoritatea autorizațiilor, permisiunilor şi certificatelor incluse în Nomenclator sunt eliberate fără plată.

ÎNREGISTRAREA DE STAT A ÎNTREPRINDERILOR

Înregistrarea de stat a întreprinderilor şi organizațiilor este reglementată de Codul civil, Legea cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor şi organizațiilor, Legea cu privire la registre şi alte acte legislative privind activitatea întreprinderilor şi organizațiilor. Procedura de înregistrare a întreprinderilor este efectuată de Camera Înregistrării de Stat, în colaborare cu instituțiile implicate în acest proces (Inspectoratul Principal Fiscal de Stat, Biroul Național de Statistică, Centrul Național de Terminologie, ÎS „Registru"), după principiul „unei singure uşi", prin intermediul a 10 centre unice de înregistrare, care activează în regim de timp real („on-line") pe întreg teritoriul țării. Înregistrarea întreprinderilor cu participarea capitalului străin se efectuează prin intermediul oficiilor teritoriale, fiind exclusă obligativitatea de deplasare în municipiul Chişinău. Taxele pentru înregistrarea întreprinderilor cu investiții străine, filialelor şi reprezentanțelor constituie 250 MDL, taxa nominalizată fiind echivalentă cu cea achitată de întreprinderile autohtone. Oficiile teritoriale ale Camerei nu sunt în drept să refuze primirea cererii de înregistrare sau să ceară prezentarea altor acte decât cele prevăzute de legislație. Termenul înregistrării unei întreprinderi variază de la o zi până la 10 zile. Un potențial investitor poate să obțină informația referitoare la procedura de înregistrare a întreprinderilor şi informația privitoare la întreprinderile din Registrul de Stat al întreprinderilor şi organizațiilor pe portalul Ministerul Dezvoltării Informaționale.

[1] Hotărârea Guvernului Nr.1030 din 03.10.2005 cu privire la Registrul actelor oficiale de reglementare a activității de întreprinzător. Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr.132-134/1099 din 07.10.2005.

[2] Hotărârea Guvernului Nr. 920 din 30.08.2005 cu privire la Nomenclatorul autorizațiilor, permisiunilor şi certificatelor, eliberate de către autoritățile administrative centrale şi organele subordonate acestora persoanelor fizice şi juridice pentru practicarea activității antreprenoriale. Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr.126-128/1047 din 23.09.2005.

SOLUȚIONAREA DIFERENDELOR INVESTIȚIONALE

Legea privind investițiile în activitatea de întreprinzător prevede că, diferendele investiționale trebuie soluționate pe cale amiabilă. În cazul nesoluționării pe cale amiabilă, diferendul se supune soluționării instanței judecătorești competente a R. Moldova sau, de comunul acord al părților, unei judecăți arbitrale (arbitrajul ad-hoc sau arbitrajul instituționalizat). Dacă au convenit ca diferendul să fie soluționat în arbitraj, părțile confirmă acest fapt în mod expres, menționând, după caz, regulile procedurale alese, în conformitate cu legislația R. Moldova cu privire la judecata arbitrală.

Dacă părțile au convenit ca diferendul să fie soluționat în arbitrajul ad-hoc, la stabilirea regulilor procedurale se iau în considerare:

a) Regulile de arbitraj ale Comisiei Națiunilor Unite pentru Dreptul Comerțului Internațional (Regulile UNCITRAL);
b) Regulile de arbitraj ale Camerei Internaționale de Comerț din Paris, aprobate la 1 ianuarie 1988 (Regulile ICC);
c) Alte principii, norme, reguli stabilite de către părți.

În cazul în care părțile au convenit ca diferendul să fie soluționat în arbitraj instituționalizat, se ține cont de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, inclusiv de:

a) Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York la 10.06.1958;
b) Convenția europeană de arbitraj comercial internațional, încheiată la Geneva la 21 aprilie 1961;
c) Aranjamentul cu privire la aplicarea Convenției europene de arbitraj comercial internațional, întocmit la Paris la 17 decembrie 1962.

Litigiile de muncă dintre administrația întreprinderii cu investiții străine și lucrătorii acesteia se examinează în conformitate cu legislația Republicii Moldova dacă în contractele individuale de muncă nu se prevăd alte condiții pentru lucrătorii străini.

INSTITUȚIILE FINANCIARE

Legislația financiară în Republica Moldova este destul de avansată comparativ cu alte țări în tranziție, asigurând un nivel ridicat de stabilitate, monitorizare și siguranță a băncilor comerciale și a operatorilor de pe piața de asigurări și piață valorilor mobiliare. Legislația se compune în principal din Legea cu privire la instituțiile financiare, Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei (BNM), Legea cu privire la piața valorilor mobiliare și Legea cu privire la asigurări. BNM este o instituție deosebit de eficientă în implementarea legislației financiare și în supravegherea respectării de către băncile comerciale a normelor regulatorii.

RESPECTAREA CLAUZELOR CONTRACTUALE ȘI SOLUȚIONAREA DISPUTELOR

Libertatea contractelor private este protejată de noul Cod Civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 6 iunie 2002. Clauzele contractuale se negociază și se agreează în mod liber, se autentifică de către notar, fără a fi necesară înregistrarea lor de către organele de stat. Rezolvarea disputelor comerciale se poate face în instanțele de judecată în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă[1] sau în instanțele extra-judiciare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la curtea de arbitraj[2]. Deciziile organelor administrative pot fi atacate în instanță în conformitate cu prevederile Legii contenciosului administrativ[3].

TRANZACȚIILE INTERNAȚIONALE

Codul civil al Republicii Moldova, Codul vamal și alte acte legislative interne, de rând cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd careva interdicții formale asupra efectuării tranzacțiilor agenților locali cu parteneri din străinătate. Tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte au efect juridic superior față de cel al actelor naționale. Valuta națională este liber convertibilă, iar exportul liber al capitalurilor și profiturilor realizate de investitorii străini este garantat. Este permisă încasarea și păstrarea veniturilor din export în conturile valutare ale exportatorilor și nu este impusă vânzarea către stat a valutei.

[1] Legea Republicii Moldova Nr. 225-XV din 30/05/2003 „Cu privire la Codul de Procedură Civilă".
[2] Legea Republicii Moldova Nr.129 din 31/05/1994 „Cu privire la Curtea de Arbitraj".
[3] Legea Republicii Moldova Nr. 793-XIV din 10/02/2000 „Legea contenciosului administrativ".

LEGISLAȚIA MUNCII

Republica Moldova dispune de o forță de muncă relativ bine educată[1], iar piața muncii este treptat liberalizată. În martie 2003, Parlamentul a aprobat noul Cod al muncii care simplifică o varietate de aspecte legate de relațiile dintre angajator şi salariat. Noul Cod al muncii introduce un mecanism simplificat de soluționare a litigiilor de muncă şi introduce contractul individual de muncă ca document de bază, care reglementează relațiile concrete dintre patron şi salariat. La capitolul securitatea muncii, legislația națională nu contravine principiilor legale acceptate pe plan internațional. Noul cod asigură o flexibilitate mai mare a procesului de angajare şi eliberare de la muncă. Legislația națională permite angajarea străinilor la muncă în Republica Moldova în condiții nediscriminatorii pentru ei.

FACILITĂȚI FISCALE ŞI VAMALE

Investitorilor li se acordă facilități fiscale şi vamale în conformitate cu legislația fiscală şi vamală a Republicii Moldova. În corespundere cu legislația fiscală (Codul fiscal al Republicii Moldova, art. 49/2.), investitorii pot beneficia de următoarele facilități fiscale prevăzute pentru investiții:

- Întreprinderile al căror capital social este constituit sau majorat în modul prevăzut de legislație, prin contribuție ce depăşeşte suma echivalentă cu 250 mii dolari S.U.A., se scutesc, după prezentarea primei declarații cu privire la impozitul pe venit cu înregistrarea venitului impozabil după constituirea sau majorarea capitalului social, de plata impozitului pe venit în mărime de 50% pe parcursul a 5 ani consecutivi, începând cu perioada fiscală în care a fost încheiat acordul de scutire de impozit cu organul fiscal, în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Finanțelor în comun cu Ministerul Economiei.
- Întreprinderile al căror capital social este constituit sau majorat în modul prevăzut de legislație, prin contribuție ce depăşeşte suma echivalentă cu 2 milioane dolari S.U.A., se scutesc, după prezentarea primei declarații cu privire la impozitul pe venit cu înregistrarea venitului impozabil după constituirea sau majorarea capitalului social, de plata impozitului pe venit pe parcursul a 3 ani consecutivi, începând cu perioada fiscală în care a fost încheiat acordul de scutire de impozit cu organul fiscal, în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Finanțelor în comun cu Ministerul Economiei.

Autorităților publice locale li se recomandă, după caz, să ofere facilități fiscale la plata impozitelor şi taxelor locale.

FACILITĂȚI FISCALE CARE VOR FI ACORDATE, ÎNCEPÂND CU ANUL 2007, PENTRU STIMULAREA INVESTIȚIILOR PRIVATE

Începînd cu anul 2007, se preconizează acordarea facilităților fiscale suplimentare pentru stimularea investițiilor private, şi anume:

- scutirea integrală de impozitul pe venit a dobânzilor persoanelor fizice, obținute de la valorile mobiliare corporative sub formă de obligațiuni;
- scutirea de impozitul pe venit a dobânzilor persoanelor juridice, obținute de la valorile mobiliare corporative sub formă de obligațiuni emise pe un termen ce depăşeşte 3 ani şi depozitele bancare depuse pe un termen ce depăşeşte 3 ani;
- scutirea, în mărime de 100% din impozitul pe venit, a veniturilor obținute de organizațiile de microfinanțare din creditele acordate pe un termen de peste 3 ani şi în proporție de 50% - pe veniturile obținute din creditele pe un termen de la 2 la 3 ani;
- majorarea cheltuielilor deductibile din baza valorică a mijloacelor fixe, destinate reparației curente şi capitale a mijloacelor fixe, de la 10% stabilite în 2006 la 15% - în 2007, cu examinarea în 2009 a posibilității de majorare cu încă 5% a acestor cheltuieli, în funcție de rezultatele obținute în 2007 – 2008;
- scutirea de impozitul pe venit a persoanelor juridice care efectuează investiții (cheltuieli) capitale sau al căror capital social este constituit sau majorat în mărimea ce depăşeşte suma echivalentă cu 250 mii, 2 (5, 10, 20, 50) mil. dolari SUA, şi reinvestesc în dezvoltarea producției (lucrărilor, serviciilor) proprii sau în programe de stat de dezvoltare a economiei naționale cel puțin 80%, 50%, 25%, 10% şi 0% din suma impozitului pe venit calculată şi nevărsată la buget, pe termen, respectiv, de 3 ani, 3 ani, 3 ani, 4 ani şi 4 ani;
- diminuarea mărimii cotei impozitului reținut la sursă pe venitul obținut sub formă de royalty de către nerezidenți la nivelul celei stabilite pentru toate veniturile obținute de nerezidenți şi impozitate la sursă, de la 15% la 10%;
- majorarea perioadei de raportare a pierderilor fiscale, la calcularea impozitului pe venit, de la 3 ani la 5 ani.

[1] Calitatea şi cantitatea forței de muncă din Moldova par să fie afectate în mod negativ de emigrația populației la munci peste hotare. Se estimează că anual din Moldova ar pleca mai bine de 75 000 de cetățeni apți de muncă. Însă sunt necesare cercetări suplimentare pentru cuantificarea schimbărilor care au intervenit ca urmare a emigrației.

PROFIL: UNGHENI

ORGANIZAREA ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ A RAIONULUI UNGHENI

Raionul Ungheni este o unitate administrativ-teritorială din nord-vestul Moldovei. Acesta include 74 de localităţi, inclusiv 2 oraşe, o localitate din componenţa oraşelor, 31 de sate (comune), 71 de localităţi din componenţa satelor (comunelor). Centrul administrativ al acestei unităţi administrativ-teritoriale este oraşul Ungheni. Oraşul Ungheni este amplasat în partea de vest a Republicii Moldova, pe malul râului Prut, la o distanţă de 110 km de municipiul Chişinău – capitala Republicii Moldova, 97 km de municipiul Bălţi şi 15 km de municipiul Iaşi (România) pe calea ferată. Suprafaţa oraşului Ungheni este de 16.4 km^2, iar populaţia urbei constituie 43 000 persoane. Regiunea are o amplasare geografică foarte favorabilă. Ea este situată la intersecţia principalelor comunicaţii de transport, care fac legătură între statele CSI, România şi statele europene. Ungheni reprezintă o zonă economică de importanţă prioritară după costurile de oportunitate a sectoarelor economice şi comerciale din Moldova, datorită amplasării sale geografice, a infrastructurii comparativ dezvoltate şi a vecinătăţii cu România. Amenajarea infrastructurii, inclusiv de obiectiv investiţional, oferă regiunii Ungheni posibilităţi de realizări economice majore.

TRANSPORT ŞI COMUNICAŢII

Sistemul de transport ocupă un loc important în dezvoltarea economică a Republicii Moldova. Procesele ce au loc în acest domeniu corespund dezvoltării economice a ţării. În prezent, transporturile reprezintă în jur de 9% din PIB şi cota lor este în continuă creştere (în special transportul rutier şi aerian). Aşezarea economico-geografică oferă regiunii Ungheni un şir de avantaje comparative pentru dezvoltarea de perspectivă a sistemului de transport local şi celui naţional. Folosirea eficientă a acestora poate reprezenta un factor în plus pentru relansarea economiei locale, dar şi celei naţionale în ansamblu.

Ungheni posedă o reţea de drumuri de importanţă naţională şi locală bine dezvoltată. Lungimea totală a reţelei de drumuri publice din Ungheni constituie 373,3 km, inclusiv 104,9 km de drumuri naţionale cu îmbrăcăminte rutieră rigidă şi 268,7 km de drumuri locale, dintre care 241, 8 km sunt cu îmbrăcăminte rutieră rigidă.

Căile ferate sunt de o importanţă deosebită pentru economia regiunii. Căile ferate ale Republicii Moldova dispun de 2 214 km de reţele de cale ferată, dintre care în exploatare se află 1 163 km, inclusiv 13,9 km de reţele cu lăţimea de 1 435 mm (ecartament european). Asigurarea Republicii Moldova cu reţeaua de căi ferate de folosinţă generală alcătuieşte 2,7 km la 10 mii locuitori, densitatea medie fiind de circa 33 km la 1000 km^2. Segmentul serviciilor oferite pe planul Republicii Moldova este ocupat în întregime de Întreprinderea de Stat Calea Ferată a Moldovei (ÎS CFM) şi este împărţit în servicii de transport al mărfurilor şi servicii de transport al pasagerilor. Serviciile de transport al pasagerilor şi serviciile de transport intern al mărfurilor sunt exclusivitate a ÎS CFM. Serviciile de transport feroviar al mărfurilor sunt acordate ca şi servicii de transport şi expediţie.

Oraşul Ungheni este un important nod feroviar între nordul, părţile centrale şi sudul Moldovei. Prin promovarea de către Moldova a relaţiilor economice cu Uniunea Europeană, Ungheni este o potenţială "poartă" spre Europa de Vest, în vederea creşterii traficului de mărfuri şi pasageri. Prin importanţa sa strategică pentru Moldova, punctul de frontieră Ungheni (calea ferată) este unica legătură directă cu vestul continentului.

Staţia de cale ferată Ungheni este inclusă în proiectul „Implementarea tehnologiei Suw 2000 de trecere automată de pe ecartamentul de 1520 mm pe cel european de 1435 mm la frontiera moldo-română (staţia Ungheni)" şi în Programul naţional de asistenţă tehnică pentru anii 2005-2006. În perspectiva promovării relaţiilor cu CEFTA şi dorinţa integrării Moldovei în UE, rolul acestui punct de frontieră va creşte considerabil în următorii ani. Portul fluvial Ungheni este unul din cele patru porturi fluviale existente în prezent în Republica Moldova. În ultimii ani a continuat amenajarea râului Nistru şi Prut pentru navigaţie în baza Acordului european privind principalele căi navale interne de importanţă internaţională.

PUNCTE DE TRECERE A FRONTIEREI

Pe teritoriul regiunii Ungheni există două puncte de trecere a frontierei: punctul de trecere a frontierei auto - Sculeni şi feroviar - Ungheni. Vama de la Sculeni este atestată pentru prima oară documentar la 24 iulie 1814, ziua oficializării acestei instituţii. Ulterior, printr-un ukaz al senatului Rusiei din 20 iunie 1823, în Basarabia este înfiinţat Districtul Vamal Sculeni, având în componenţa sa vămile Leova, Sculeni, Lipcani şi Noua Suliţă. În prezent, Biroul vamal Sculeni este o unitate bine înzestrată tehnic şi cu un efectiv de specialişti înalt pregătit al sistemului vamal din Republica Moldova.

Vămuirea mărfurilor, a mijloacelor de transport şi a călătorilor se efectuează prin intermediul a opt piste de control şi a două săli. În 2000, colectivului biroului vamal Sculeni i-a fost acordată categoria de „Vamă-test" la implementarea sistemului informaţional „Frontiera", care a stat ulterior la baza actualului sistem informaţional ASYCUDA World implementat la toate birourile vamale din R. Moldova. Sistemul ASYCUDA World este un sistem informaţional bazat pe ultimele realizări ale tehnologiilor informaţionale în procesarea tranzacţiilor vamale şi sporirea capacităţii de control a Serviciului Vamal asupra circuitului de mărfuri şi a volumului acumulării drepturilor vamale.

Biroul vamal Ungheni este creat în anul 1875, după darea în exploatare a căii ferate Chişinău-Ungheni-Iaşi. De la începutul anului curent, Biroul vamal Ungheni a vărsat în bugetul statului peste 250 milioane lei. Anul trecut, a transferat peste jumătate de miliard de lei. Au fost perfectate 3 447 de declaraţii vamale pentru import şi 578 de declaraţii vamale pentru export. Pe parcursul anilor 2000-2005, prin Biroul Vamal Ungheni au trecut 1 432 092 călători, 102 740 vagoane marfă şi 54 130 vagoane călători. Anual, prin intermediul Biroului Vamal Ungheni, circa 240 de agenţi economici din regiune efectuează operaţiuni comerciale externe.

INFRASTRUCTURA DE UTILITĂŢI

Oraşul Ungheni are un grad înalt de gazificare (gazoductul Călăraşi-Ungheni) şi de aprovizionare a populaţiei cu apă potabilă. Reţeaua de apă, canalizare şi electricitate acoperă în întregime teritoriul oraşului. Pe parcursul anilor 2005-2009 este preconizată construcţia, modernizarea şi repararea sistemelor de asigurare cu apă în 20 de localităţi din cadrul raionului. În aceeaşi perioadă vor fi renovate reţelele de canalizare în 15 sate. În anul 2006 este prevăzută Construcţia gazoductului magistral Drochia-Ungheni-Iaşi cu o lungime de 95 km.

Până în anul 2010, reţelele de gaze vor fi construite până în preajma tuturor localităţilor, cu instalarea PRG (punctelor de reglare a gazelor) şi alimentare cu gaze naturale a obiectelor de menire socială. În aceeaşi perioadă, în Ungheni vor fi construite reţele de distribuţie a gazelor naturale cu o lungime totală de 158,4 km. Telefonia fixă este asigurată pe toată suprafaţa municipiului de către S.A."Moldtelecom", iar cea mobilă de către operatorii Voxtel S.A.[1], Moldcell S.A.[2] şi parţial de Vodafone România S.A., Cosmote Romanian Mobile Telecommunications S.A., Orange România S.A. Toate sistemele permit accesul la Internet. S.A."Moldtelecom" este Operatorul Naţional de telecomunicaţii din Republica Moldova şi gestionează o reţea de telefonie fixă de 676,6 mii linii prin intermediul a 39 filiale, situate în unităţile administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova. Densitatea telefonică (numărul de telefoane la 100 locuitori) este de 17,5, inclusiv în localităţile rurale – 8,6. Actualmente comunicaţiile poştale reprezintă un sistem tehnologic unic de întreprinderi şi mijloace de transport, care asigură recepţionarea, transportul şi distribuirea trimiterilor poştale pe întreg teritoriul ţării, în toate localităţile, în fiecare zi de lucru. Reţeaua logistică a întreprinderii de Stat „Poşta Moldovei" permite tuturor locuitorilor, atât din zonele urbane cît şi din cele rurale, să beneficieze de servicii poştale de aceeaşi calitate şi la aceleaşi tarife.

SISTEMUL BANCAR, DE CREDITARE ŞI DE ASIGURĂRI

Sistemul bancar şi de creditare în oraşul Ungheni este prezent prin filialele principalelor bănci comerciale şi organizaţiilor de creditare înregistrate pe teritoriul republicii. În urma contractării liniilor de credit cu instituţiile financiare internaţionale, băncile comerciale din Republica Moldova au primit în perioada 01.01.2004-30.06.2005 mijloace băneşti în scopul susţinerii businessului mic şi mijlociu în sumă de 23.2 mln dolari SUA (dintre care 19.9 mln dolari SUA în anul 2004), inclusiv de la: BERD – 10.9 mln dolari SUA (anul 2004) şi 3.3 mln dolari SUA (semestrul I, anul 2005); Corporaţia de Finanţare Internaţională (IFC)– 9.0 mln dolari SUA (anul 2004).

Principalele filiale ale băncilor comerciale şi organizaţiilor de creditare prezente în Ungheni:

- "Banca de Economii" SA filiala nr. 46 Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Naţională 33, Tel. +373 236 22020, + 373 236 27992.
- BC " Moldova - Agroindbank" SA filiala Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Mihai Eminescu 37, Tel. +373 236 22590.
- BC "Banca Socială" SA filiala Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Naţională 7, Tel. +373 236 23531.
- BC " Eximbank" SA filiala nr. 2 Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Decebal 16, Tel.+373 236 22098, +373 236 22338.
- "FinComBank" SA filiala nr.11 Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Naţională 25, Tel. +373 236 23996, +373 236 28012.
- BC "Mobiasbanca" SA filiala nr.8 Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Barbu Lăutaru 26, Tel. + 373 236 23477, + 373 236 22150
- BC "Moldindcombank" SA filiala Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Boico 2 A, Tel. +373 236 27151, +373 236 27527.
- Ungheni - BC "EuroCreditBank" SA, Ungheni, MD 3606, Str. Romană 26/2, Tel. +373 236 20656, +373 236 20657.
- BC "Victoriabank" SA filiala nr.10, Ungheni, MD 3606, Str. Naţională 26, Tel. +373 236 22891, +373 236 23092.
- BC "Energbank" reprezentanţa Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Naţională 27, Tel. +373 236 20664, +373 236 20665.
- ProCredit filiala Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Decebal 3/3, Tel.+373 236 20096.
- Microinvest filiala Ungheni, Ungheni, MD 3606, Str. Mihai Eminescu 10, Tel. + 373 236 27482.

[1] Acţionarii Voxtel sunt reprezentaţi de către: France Telecom Mobiles (FTM) cu 51%, Moldavian Mobile Telephone Bis cu 30%, Moldtelecom cu 10% , MobilRom cu 4% si IFC cu 5%. Investiţiile totale ale consorţiului VOXTEL în Moldova se estimează la 65 milioane USD. La ora actuală, reţeaua VOXTEL GSM are o acoperire de 80% din teritoriul Republicii Moldova , ceea ce corespunde la 90 % din populaţia ţării.

[2] Moldcell şi-a început activitatea în Moldova în aprilie 2000. Prin intermediul Companiei Moldcell, Fintur marchează una din reuşitele sale de pătrundere pe piaţa Europei de Est. Acţionarii Moldcell sunt: MolFintur SRL cu 1% acţiuni şi Fintur Holdings BV cu 99 % de acţiuni. Aria de acoperire a companiei Moldcell la 1 iulie 2006 cuprinde peste 88,45% din teritoriul şi 89,73% din populaţia Republicii Moldova.

ECONOMIE LOCALĂ

Economia regiunii Ungheni este reprezentată preponderent de industria prelucrătoare a producţiei agricole, cea uşoară, sectorul de servicii şi de sectorul agricol.

În anul 2005, volumul producţiei industriale produs de întreprinderile industriale mari din Ungheni a constituit 277,0 milioane lei. Principalele produse fabricate de unităţile industriale din Ungheni sunt covoarele, produsele alimentare (mezelurile, conservele de legume şi fructe, sucurile de fructe şi legume, produse de patiserie şi panificaţie), băuturile alcoolice, produsele din ceramică, vopselele, lacurile şi produsele adiacente pentru autovehicule şi necesităţi industriale, articolele din material plastic, mobila etc.

ACORDURI DE COLABORARE

- Acord de colaborare semnat de consiliile judeţene Iaşi (România) şi Ungheni (R. Moldova) la 15.03.2001.
- Acord de colaborare între Regiunea Gomel (Republica Belarus) şi Ungheni (R. Moldova) la 03.03.2000.
- Protocolul cooperării transfrontaliere a Euroregiunii "Siret-Prut-Nistru" semnat la 18 septembrie 2002, care include judeţele Iaşi, Vaslui şi Neamţ din România şi, respectiv, Chişinău, Ungheni şi Lăpuşna din R. Moldova.
- Consiliul orăşenesc Ungheni a semnat acorduri de colaborare cu administraţia publică locală din următoarele oraşe: Konin (Polonia), Reghin (România), Winston Salem (SUA), Dmitrovsk (Rusia).

INDUSTRIE

În industria alimentară principalele întreprinderi care activează în raionul Ungheni sunt: SA „Ungheni Vin" (colectarea, prelucrarea strugurilor, fabricarea vinului), SA „Natur Bravo" (producător de conserve şi sucuri; fabrica de conserve), SA "Fabrica de pâine-Ungheni", SA „Cereale Prut" (colectarea, prelucrarea cerealelor, semințelor de floarea soarelui), SRL „Agrosfera BM" (colectarea, prelucrarea cerealelor, semințelor de floarea soarelui), SRL „Plumb Com" (colectarea, prelucrarea fructelor, legumelor, producerea sucului concentrat), SRL „Andra LH". În industria uşoară şi de confecţii activează: SA "Covoare Ungheni", întreprindere producătoare de covoare, SRL "Pro Style" care se ocupă cu confecţionarea îmbrăcămintei, având 200 de angajaţi, iar cifra de afaceri o constituie 4 000 000 lei. În domeniul construcţiei activează 2 întreprinderi ce confecţionează materiale de construcţie: SRL "Javelin" şi SRL "BNV". În domeniul ceramicii – SA "Ceramica-Ungheni". În anul 2005, persoanele juridice care aveau o activitate investiţională, inclusiv întreprinderile de construcţii, au făcut investiţii în preţuri curente în volum de 45 127,1 mii lei şi lucrări de construcţii-montaj în valoare de 23088,1 mii lei. Volumul de vânzări cu amănuntul realizat de unităţile comerciale din Ungheni, tradiţional, este unul din cele mai înalte pe republică. În anul 2005, unităţile comerciale locale au realizat vânzări în valoare totală de 227 649,0 mii lei, inclusiv cele cu formă de proprietate publică – 9 191,8 mii lei, privată – 214 472, 8 mii lei, mixtă (cu participarea capitalului străin) şi străin – 3 984,4 mii lei. Volumul de servicii cu plată, prestate populaţiei de către unităţile oficial înregistrate în anul 2005 a constituit 90 432,8 mii lei, din care unităţile cu formă de proprietate publică – 59 665,0 mii lei, privată – 22 161,6 mii lei, mixtă (publică - privată) – 7 449,8 mii lei, mixtă (cu participarea capitalului străin) şi străin – 1 156,4 mii lei.

AGRICULTURĂ

Agricultura este cea mai importantă ramură a economiei regiunii. Condiţiile climaterice şi fertilitatea solului sunt favorabile pentru cultivarea culturilor cerealiere şi legumicole, tutunăritului, creşterii cartofilor, precum şi fructelor şi viţei de vie. Recolta la hectar obţinută pentru cerealiere şi culturile legumicole, floarea-soarelui şi sfecla de zahăr tradiţional este mai înaltă decât media pe ţară. Producătorii agricoli din Ungheni sunt specializaţi în creşterea viţei de vie, fructelor, legumelor, tutunului, cerealelor şi culturilor tehnice (sfecla de zahăr, floarea-soarelui).

CULTURĂ

Activitatea culturală în oraşul Ungheni se desfăşoară în Muzeul de Istorie şi Etnografie, care are circa 4000 de exponate catalogate, inclusiv din epoca paleoliticului.

Cele mai importante evenimente culturale sunt Festivalul Naţional al Obiceiurilor de Iarnă, ce se desfăşoară anual la sfârşitul lunii decembrie, la care participă colective din toată ţara; Tabăra de Sculptură Ungheni, ce se desfăşoară bienal în lunile august-septembrie, la care participă cei mai valoroşi sculptori din ţară şi de peste hotare. Al treilea eveniment de importanţă naţională este Târgul Naţional de Ceramică, desfăşurat anual la 20 august şi având la bază tradiţia olăritului din regiune. Participă ceramişti din toată ţara. Grupurile artistice care activează în zonă sunt Ansamblul de Cântece şi Dansuri Populare "Struguraş" şi Ansamblul de Dans Popular "Muguraş". Ansamblul de Cântece şi Dansuri Populare "Struguraş" activează din anul 1946. De-a lungul existenţei sale a întreprins turnee în Ucraina, Bulgaria, Grecia, Belarus, Armenia, Ţările Baltice, România, China, Egipt, Grecia, Irak, Germania, unde s-a învrednicit de menţiuni şi diplome de merit. Medaliat cu aur la Festivalul Unional de Folclor (în cadrul URSS), ediţia I.

ASPECTE DEMOGRAFICE

Numărul populaţiei stabile a regiunii Ungheni, înregistrat la recensământul din 5–12 octombrie 2004, a fost de 110 545 locuitori, inclusiv 35 311 persoane în mediul urban şi 75 234 locuitori în mediul rural. În numărul total al populaţiei recenzate sunt incluse şi cele 11 534 persoane temporar absente, plecate peste hotarele ţării. Fiecare al treilea locuitor al regiunii locuieşte în oraşul Ungheni. Două primării - Sculeni şi Pârliţa - au o populaţie de peste 5 mii de locuitori. Cel mai mic număr de locuitori este înregistrat în primăriile Măgurele, Năpădeni şi Teşcureni. Pe parcursul anilor 1989–2004, numărul populaţiei regiunii s-a redus cu 6 819 persoane. Declinul demografic s-a produs într-un ritm mediu anual de 0,4%. Populaţia urbană s-a redus în această perioadă anual cu 0,9%, iar populaţia rurală cu 0,14%.

COMPONENŢA POPULAŢIEI

Din numărul total al populaţiei regiunii, numărul persoanelor ce au vârsta mai mică de 15 ani a constituit 23,9%. Populaţia cu vârsta aptă de muncă a alcătuit o pondere de 61,8% din populaţia regiunii. Numărul persoanelor ce au depăşit vârsta aptă de muncă a constituit 14,2%. Vârsta medie a populaţiei regiunii este 34,3 ani (femei – 35,9 ani, bărbaţi – 32,7 ani). Componenţa naţională a populaţiei Unghenilui, înregistrată la recensământul din anul 2004, relevă faptul că moldovenii, populaţia majoritară, constituie 88,5% din totalul populaţiei. Alături de moldoveni, conviețuiesc ucraineni – 7,0%, ruşi – 2,5%, găgăuzi – 0,1%, bulgari – 0,1% şi alte naţionalităţi cu o pondere de 0,4%. Localităţile rurale sunt locuite preponderent de moldoveni şi găgăuzi, iar ruşii, bulgarii şi ucrainenii locuiesc în localităţile urbane.

NIVELUL DE INSTRUIRE SI GRADUL DE ALFABETIZARE A POPULAȚIEI

Rezultatele recensământului din 2004 vorbesc despre modificări esențiale în structura nivelului de instruire şi gradul de alfabetizare a populației cu o vârstă mai mare de 15 ani. Numărul persoanelor cu nivelul de instruire superior si general (secundar si obligatoriu) reprezintă circa 83,3% din totalul persoanelor cu o vârstă mai mare de 15 ani. Persoanele cu nivelul de instruire primar reprezintă 12,4% şi cei fără studii primare – 2,6%. Femeile pentru prima dată au înregistrat performanțe la nivelul de instruire superior şi mediu de specialitate, depăşind cu 5,0% bărbații cu acelaşi nivel de instruire. Se menține decalajul între nivelul de instruire al populației din mediul rural şi cel urban. În mediul urban persoanele cu nivelul de instruire superior şi general (secundar şi obligatoriu) reprezintă 62,1% din numărul total al persoanelor cu vârsta de 15 ani si peste. În mediul rural acest nivel de instruire îl aveau 38,2% (cu 23,9% mai puțin).

DISTRIBUIREA POPULAȚIEI DUPĂ RELIGIE

Recensământul din 2004 a fost primul care a furnizat informații privind distribuția populației după religie. Din numărul total al populației regiunii, 97,0% s-au declarat de religie ortodoxă. Din rândul persoanelor de altă religie urmează a fi menționați: baptiştii, reprezentând aproximativ 0,9% din total; adventiştii de ziua a şaptea, cu o pondere de 0,2% din total; penticostalii, cu o pondere de 0,1%; creştinii după Evanghelie, care au înregistrat o pondere de 0,04% si de alte religii decât cele enumerate – 0,5%. Numărul persoanelor care s-au declarat atei şi fără religie a fost de 24 mii sau 0,02%.

MIGRAREA POPULAȚIEI

În Ungheni, plecările populației la muncă sau la studii au luat amploare în perioada de tranziție la economia de piață. Astfel, la data recensământului – 5 octombrie 2004, un număr de 11 354 persoane cu domiciliul în Ungheni erau absente, fiind declarate de alți membri ai gospodăriei casnice plecate în străinătate pentru diferite perioade. Din numărul celor plecați peste hotare, 4 714 sau 40,9% lipseau mai mult de un an. De remarcat faptul că ponderea cea mai însemnată din rândul acestora o deținea persoanele cu vârsta cuprinsă între 20 şi 29 ani (38%), urmate de cele cu vârsta între 30 şi 39 ani (23,6%). Din numărul total al populației recenzate ponderea persoanelor temporar absente constituia 10,4%. Majoritatea persoanelor temporar absente erau plecate peste hotare la muncă sau în căutarea unui loc de muncă – 91,8%, la studii – 5,1%, din alt motiv - 3,1%. Bărbații emigrați au înregistrat performanțe față de femeile emigrate, reprezentând 62% din total. 72,9% din cei plecați se aflau în Rusia, 14,8% – în Italia, 3,7% – în România, 1,5% – în Portugalia, 1,6% – în Ucraina, 0,3% – în Turcia.

ZONA ECONOMICĂ LIBERĂ „UNGHENI-BUSINESS”

CADRUL LEGAL DE FUNCȚIONARE A ZONEI

ZEL „Ungheni Business” este un centru de transfer dinamic în procesul relațiilor economice, comerciale şi mai ales de producere. ZEL constituie o zonă preponderent de producere, fapt care facilitează îndeosebi dezvoltarea întreprinderilor producătoare (spre deosebire de alte zone similare) şi nu comerciale.

Zona Economică Liberă „Ungheni-Business” administrează teritoriul în care, pentru investitorii autohtoni şi străini, sunt permise, în regim preferențial, anumite genuri ale activității de întreprinzător. Oferă investitorilor terenuri şi spații de producere înzestrate cu infrastructura necesară pentru inițierea activității de antreprenoriat cu posibilitatea de utilizare a facilităților fiscale şi vamale.

ZONA ECONOMICĂ LIBERĂ „UNGHENI-BUSINESS”

Informații de contact:
str. I. Creangă 4, or. Ungheni,
R. Moldova, MD 3600
Tel.: +373-236-20184
Fax : +373-236-20185
www.freezone-ungheni.md
zel@freezone-ungheni.md

Administrator Principal
ZEL „Ungheni-Business”
Sergiu Scutaru

ACTIVITĂȚI

- Atragerea investițiilor autohtone şi străine;
- Stimularea exportului;
- Sprijinirea inițiativei private, asistență în dezvoltarea întreprinderilor mici şi mijlocii;
- Crearea locurilor noi de muncă;
- Asigurarea funcționării regimurilor zonale (vamal şi de trecere a frontierei de zonă) precum şi obținerea facilităților şi garanțiilor prevăzute de legislația în vigoare.
- Stabilirea, menținerea şi dezvoltarea relațiilor cu partenerii străini;
- Promovarea imaginii ZEL „Ungheni-Business”.

ACTELE NORMATIVE CARE REGLEMENTEAZĂ ACTIVITATEA ZEL „UNGHENI-BUSINESS”

- Legea Republicii Moldova cu privire la zonele economice libere Nr.440-XV din 27.07.2001.
- Legea Republicii Moldova privind Zona Economică Liberă „Ungheni-Business” Nr. 1295-XV din 25.07.2002.
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova despre aprobarea Regulamentului cu privire la Zona Economică Liberă „Ungheni-Business” Nr.1378 din 28.10.2002.
- Regulamentul cu privire la Zona Economică Liberă „Ungheni-Business”.
- Regulamentul cu privire la desfăşurarea concursului de selectare a rezidenților Zonei Economice Libere „Ungheni-Business”.
- Regulamentul comisiei de concurs a Zonei Economice Libere „Ungheni-Business”.
- Regulamentul cu privire la înregistrarea rezidenților Zonei Economice Libere „Ungheni-Business”.
- Regulamentul cu privire la eliberarea autorizațiilor pentru desfăşurarea activității pe teritoriul Zonei Economice Libere “Ungheni - Business”.
- Regulamentul cu privire la modul de trecere a frontierei Zonei Economice Libere „Ungheni-Business”.
- Regulamentul Consiliului Zonei Economice Libere „Ungheni-Business”.

INFRASTRUCTURA DE AFACERI

Un element important în activitatea unui agent economic este şi posibilitatea utilizării infrastructurii existente din cadrul Zonei Economice Libere „Ungheni-Business“. Aici există deja infrastructura necesară pentru diverse activități economice:

- cale ferată de ambele standarde;
- apeduct şi canalizare;
- gaz natural;
- drumuri auto care unesc oraşele Chişinău – Bălți – Iaşi;
- telecomunicații;
- energie electrică;
- macarale pentru încărcare-descărcare;

terenuri libere pentru construcții de noi întreprinderi;

- spații de producere.

Aprovizionarea cu energie electrică a oraşului Ungheni se face de la sistemul energetic unic al Republicii Moldova. Capacitatea sumară a staţiilor electrice ale oraşului constituie 57,8 KWA. Necesităţile de apă tehnică se acoperă integral din râul Prut şi fântânile arteziene proprii. Există posibilitatea de a da în exploatare alte fântâni arteziene. Teritoriul Zonei Economice Libere se află în preajma captatorului de apă tehnică din fântânile arteziene. Toate punctele de captare a apei sunt protejate sanitar. Rezidenţii Zonei Economice Libere „Ungheni-Business” au acces la calea ferată, drumurile locale, naţionale şi internaţionale, ceea ce constituie un avantaj din punct de vedere al minimizării cheltuielilor pentru transport.

Prin apropiere trec cele mai importante căi de transport spre Chişinău, Bălţi, Iaşi (România):

Căile de transport rutier. Pentru ZEL căile de transport rutier sunt accesibile. Prin apropiere trec cele mai importante căi de transport spre Chişinău, Bălţi, Iaşi (România). Reţeaua de drumuri asigură legătura permanentă pe tot parcursul anului cu localităţile Republicii Moldova.

Căile de transport feroviare. Pe teritoriul zonei este prezent tipul de ecartament european şi rusesc (cale ferată normală şi cale ferată lată).

OPORTUNITĂŢILE DE INVESTIŢII ÎN ZEL „UNGHENI-BUSINESS”

Actualmente ZEL „Ungheni-Business” deţine un potenţial economic ce poate fi valorificat la maxim de oricare investitor ce intenţionează să-şi lanseze propria afacere sau să şi-o extindă pe cea existentă în cadrul ZEL „Ungheni-Business”. Există o mulţime de avantaje fiscale, vamale, economice, geografice în cadrul zonei.

Oferta ZEL la moment este constituită din:

- Spaţii libere de producere.
- Spaţii pentru oficii.
- Terenuri libere pentru construcţia de noi încăperi.

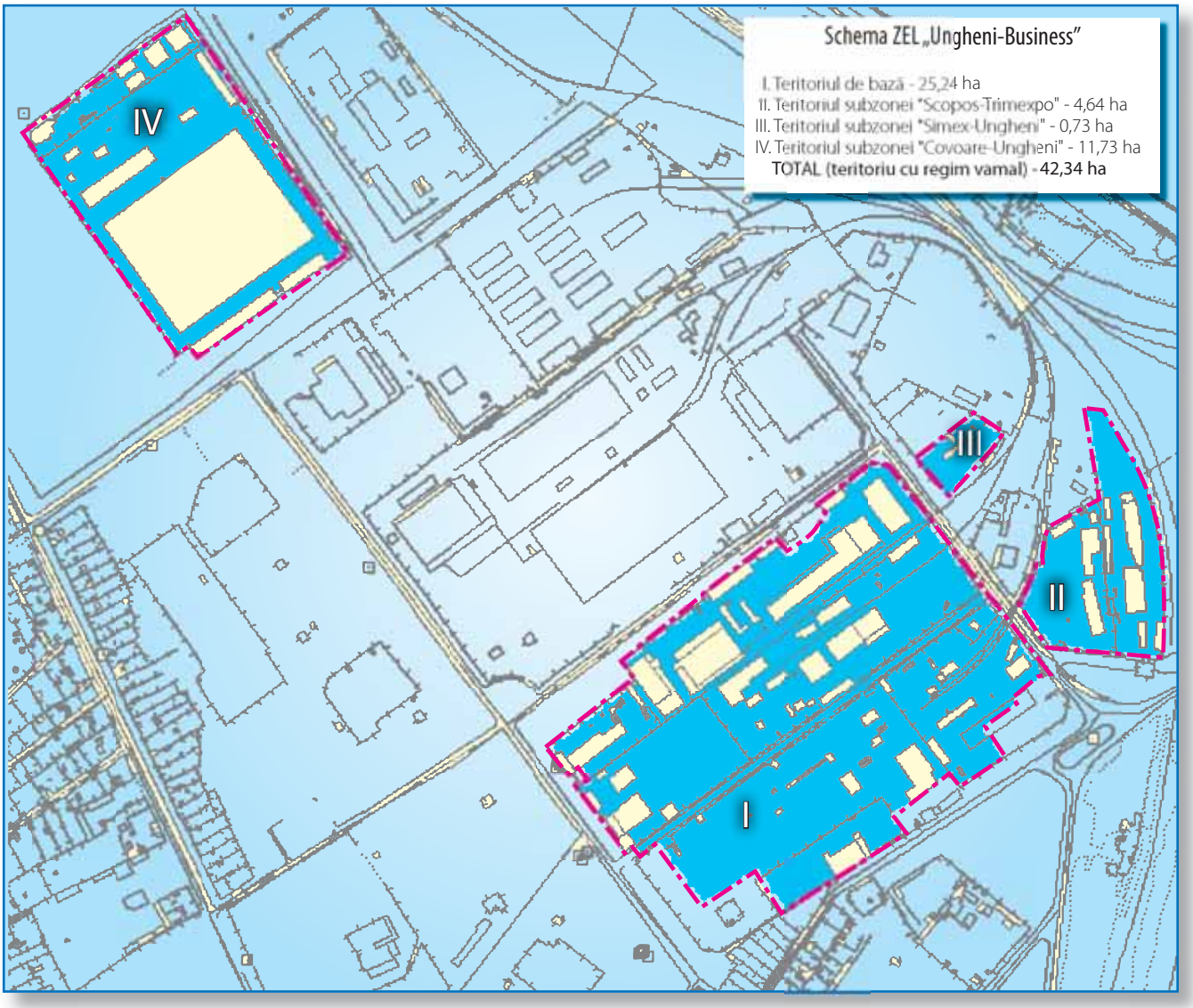

CONDIȚIILE OBLIGATORII PENTRU REZIDENȚII ZEL

Rezident al zonei libere poate fi orice persoană fizică sau juridică înregistrată în modul stabilit de legislație în calitate de subiect al activității de întreprinzător în Republica Moldova. Selectarea rezidenților se efectuează de către Administrația zonei pe bază de concurs, ținându-se cont de volumul şi de caracterul investițiilor planificate, de necesitatea de creare a infrastructurii de producție şi neproductive a zonei, de menținerea orientării zonei libere spre fabricarea producției industriale pentru export, de teritoriul şi terenurile libere, de asigurarea cu forță de muncă, apă, resurse energetice şi de alte criterii.

Condițiile de selectare a rezidenților, precum şi criteriile de determinare a învingătorilor la concursuri se stabilesc de către administratorul principal de comun acord cu Ministerul Economiei şi Comerțului. Persoana fizică sau juridică care a obținut dreptul de înregistrare în calitate de rezident, încheie cu Administrația un contract pentru desfăşurarea în zona liberă a activității de întreprinzător. Contractul se încheie pentru întreaga perioadă de activitate în zona respectivă. Genul prioritar de activitate va fi producția industrială. Rezidenții desfăşoară activitățile menționate în baza autorizației pentru fiecare gen de activitate aparte, eliberate de Administrație conform contractului încheiat cu aceştia, regulamentului aprobat de către administratorul principal de comun acord cu Ministerul Economiei şi Comerțului.

În zona liberă pot fi desfăşurate următoarele genuri de activitate:

- producția industrială a mărfurilor de export, cu excepția alcoolului etilic (alcoolului etilic rafinat, alcoolului etilic cu tăria mai mare de 80% vol, alcoolului etilic cu tăria mai mică de 80% vol, alcoolului tehnic, alcoolului denaturat, distilatelor de vin crude şi învechite, altor derivați din alcool etilic) şi a producției alcoolice;
- sortarea, ambalarea, marcarea şi alte asemenea operațiuni cu mărfurile tranzitate prin teritoriul vamal al Republicii Moldova;
- alte genuri auxiliare de activitate, cum ar fi serviciile comunale, de depozitare, de construcții, de alimentație publică etc., necesare desfăşurării activităților indicate mai sus.

Autorizația pentru desfăşurarea activității în zona liberă nu scutește rezidentul de obligația de a obține şi alte licențe (autorizații) prevăzute de legislație. Rezidenții sunt obligați de a declara mărfurile numai la serviciul vamal ce supraveghează activitatea zonei libere corespunzătoare. Rezidentul duce, în modul stabilit, evidența contabilă şi statistică a activității sale, prezintă sistematic Administrației rapoarte privind activitatea desfăşurată în zonă. Forma şi termenele de prezentare a rapoartelor se stabilesc de către Administrație.

FACILITĂȚILE EXISTENTE DE ORICE FEL (FISCALE, VAMALE ETC.) PENTRU REZIDENȚI

- Scutire la plata accizelor şi taxelor vamale la import;
- Impozitare la cota zero a TVA la mărfurile şi serviciile introduse în ZEL;
- Facilităţi la plata impozitului pe venit – 7,5%;
- Garanţii de stat pentru 10 ani în cazul înrăutăţirii condiţiilor de activitate;
- Posibilităţi de folosire a infrastructurii existente;
- Operativitate în perfectarea procedurilor de import-export.
- Transfer de capital şi profit;
- Posibilitatea de a închiria încăperi pe o perioada de până la 25 ani.
- Posibilitatea de a arenda terenuri libere;
- Posibilitatea asamblării de produse finite, prin aducerea subansamblelor necesare din diferite părţi ale globului;
- Posibilitatea angajării forţei de muncă calificată;
- Posibilitatea de a transfera capitalurile si profiturile în străinătate;
- Acces la calea ferată de tip european şi rusesc;
- Forţă de muncă ieftină şi calificată;
- Rezidenţii care au investit în fondurile fixe ale întreprinderilor lor şi/sau în dezvoltarea infrastructurii zonei libere un capital echivalent cu cel puţin un milion de dolari SUA sunt scutiţi de plata impozitului pe venit de la exportul mărfurilor (serviciilor) originare din zona liberă în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova pe o perioadă de 3 ani, începând cu trimestrul imediat următor trimestrului în care a fost atins volumul respectiv de investiţii;
- Rezidenţii care au investit în fondurile fixe ale întreprinderilor lor şi/sau în dezvoltarea infrastructurii zonei libere un capital echivalent cu cel puţin 5 milioane dolari SUA sunt scutiţi de plata impozitului pe venit de la exportul mărfurilor (serviciilor) originare din zona liberă în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova pe o perioadă de 5 ani, începând cu trimestrul imediat următor trimestrului în care a fost atins volumul respectiv de investiţii;
- Livrările de mărfuri (servicii) în interiorul zonei libere şi între rezidenţii altor zone libere ale Republicii Moldova, nu sunt supuse accizelor şi se impozitează la cota zero a taxei pe valoarea adăugată;
- Concentrarea în Blocul Administrativ al ZEL a tuturor serviciilor necesare desfăşurării activităţii economice a rezidenţilor: Camera de Comerţ şi Industrie, Postul vamal ZEL „Ungheni-Business", Paza de Stat, Bancă, Asigurare, Serviciul fitosanitar, Serviciul veterinar, Consultanţă juridică, Birou de traducere etc.

PROFILUL UNOR ÎNTREPRINDERI, CARE ACTIVEAZĂ ÎN ZONA ECONOMICĂ LIBERĂ „UNGHENI-BUSINESS"

COVOARE UNGHENI

S.A. "Covoare - Ungheni"

Societatea pe acţiuni "Covoare-Ungheni" este rezident al Zonei Economice Libere din 23 iulie 2004. Genul principal de activitate a societăţii este producerea covoarelor „jacard dublu pluş", care preponderent sunt exportate în statele UE şi a Comunităţii Statelor Independente (10% din produsele societăţii sunt comercializate pe piaţa din Republica Moldova şi 90% sunt exportate în Japonia, SUA, Polonia, Italia, România, Rusia, Ucraina etc.).

Printre clienţii întreprinderii sunt Administraţia preşedintelui şi Cabinetul de Miniştri din Ucraina, Ambasada Kazahstanului la Kiev, Teatrul Naţional de Operă şi Balet al Ucrainei, precum şi Preşedinţia regelui Qatarului.

Întreprinderea dispune de o capacitate de producere de circa 2,5 milioane m^2 de articole ţesute. S.A. "Covoare - Ungheni" tradiţional participă la cel mai important târg de covoare din lume Domotex-Hanover, Germania, şi este inclusă în lista primelor 50 de întreprinderi din lume producătoare de covoare. La întreprindere este implementat sistemul de Management al Calităţii, care corespunde standardului internaţional ISO 9001:2000.

Producţia S.A. Covoare-Ungheni a fost distinsă cu medalia de argint şi Diploma de Excelenţă la Târgul Internaţional de Bunuri de Consum TIBCO-2002, care s-a desfăşurat la Bucureşti. La această ediţie, a 19-a, întreprinderea a prezentat o colecţie nouă de covoare din lână pură, care au fost înalt apreciate de vizitatori, în special pentru originalitatea lor. Numărul de angajaţi la S.A. "Covoare-Ungheni" este de 472 de persoane, iar cifra de afaceri – 111 300 mii lei pe an. Ţara de investiţii– Republica Moldova.

Telefoane de contact: (236) 26351, (236) 23170, Andruşca V.

Societatea cu răspundere limitată "Moldabela" Î.M.

Societatea cu răspundere limitată "Moldabela" Î.M. este rezidentă a Zonei Libere din 23 iulie 2004. Genul principal de activitate al întreprinderii mixte este producerea covoarelor „jacard dublu pluş". Compania produce anual circa 3 milioane m^2 de covoare de o calitate impecabilă. Circa 80 la sută din covoarele produse de Î.M. "Moldabela" sunt exportate.

Geografia exporturilor este destul de variată şi include o serie de state din CSI, Uniunea Europeană şi Europa Centrală şi de Est. Numărul de angajaţi ai întreprinderii SA "Moldabela" constituie 371 de persoane. Cifra de afaceri – 282 940 mii lei/an. Ţările de investiţii – R.Moldova, Belgia.

Telefoane de contact: (236) 23170, (236) 23168, Babenco P.

Societatea cu răspundere limitată "Aqualex"

Societatea cu răspundere limitată "Aqualex" este rezident al Zonei Economice Libere din 20 septembrie 2004. Întreprinderea este specializată în producerea şi comercializarea băuturilor nealcoolice. Cifra de afaceri a societăţii constituie circa 3 980 mii lei anual, iar numărul de angajaţi– 12 persoane. Produsele întreprinderii sunt exportate preponderent în Rusia. Ţările de investiţii – R.Moldova, Rusia.

Telefoane de contact: (236)25476,
Minov Ruslan

Societatea cu răspundere limitată „LESTRIS"

Societatea cu răspundere limitată "Lestris" este rezident al Zonei Economice Libere din 15 decembrie 2004. Întreprinderea este specializată în fabricarea industrială a vopselelor, lacurilor şi a produselor adiacente pentru autovehicule şi necesităţi industriale". Cifra de afaceri a societăţii constituie circa 1 084 mii lei anual, iar numărul de angajaţi – 8 persoane. Produsele întreprinderii sunt exportate preponderent în Rusia şi Polonia. Ţările de investiţii – R.Moldova, Polonia.

Telefoane de contact: (236) 20696,
Şaidov V.

Societatea cu răspundere limitată „RAFFO&C"

Societatea cu răspundere limitată " RAFFO&C" este rezident al Zonei Economice Libere din 6 iulie 2005. Întreprinderea este specializată în fabricarea şi prelucrarea marmorei şi producerea mozaicului. Cifra de afaceri a societăţii constituie circa 2 150 mii lei anual, iar numărul de angajaţi – 14 persoane. Produsele întreprinderii sunt exportate preponderent în Italia. Ţara de investiţii – Italia.

Telefoane de contact: (236) 20768,
Raffo G.

Societatea cu răspundere limitată „SIMEX-UNGHENI”

Societatea cu răspundere limitată “Simex Ungheni” este rezident al Zonei Economice Libere din 6 iulie 2005. Întreprinderea este specializată în fabricarea şi comercializarea mobilei. Cifra de afaceri a societăţii constituie 9 956 mii lei anual, iar numărul de angajaţi – 68 de persoane. Produsele întreprinderii sunt comercializate preponderent în R. Moldova si exportate în Rusia, Ucraina şi România. Ţările de investiţii– R.Moldova, România.

Telefoane de contact: (236) 25689, Chirinciuc I.

Societatea cu răspundere limitată „TAGROS-LUX”

Societatea cu răspundere limitată “TAGROS-Lux” este rezident al Zonei Economice Libere din 13 martie 2005. Întreprinderea este specializată în fabricarea şi comercializarea articolelor din material plastic. Cifra de afaceri a societăţii constituie 22 000 mii lei anual, iar numărul de angajaţi – 15 persoane. Produsele întreprinderii sunt exportate preponderent în România. Ţara de investiţii – Republica Moldova.

Telefoane de contact: (236) 3504, Cogut O.

Societatea cu rspundere limitată „FURNIMOL”

Societatea cu răspundere limitată “Furnimol” este rezident al Zonei Economice Libere din 24 noiembrie 2005. Întreprinderea este specializată în confecţionarea mobilei din lemn masiv. Cifra de afaceri a societăţii constituie 8750 mii lei anual, iar numărul de angajaţi – 45 persoane. Produsele întreprinderii sunt comercializate preponderent în România şi Republica Moldova. Ţările de investiţii: România, R.Moldova.

Telefoane de contact: (236) 94401, Bulgaru Andrei

ORGANIZAȚII NONGUVERNAMENTALE DE CONSULTANȚĂ A ANTREPRENORILOR LOCALI

CAMERA DE COMERȚ ŞI INDUSTRIE, FILIALA UNGHENI – REPREZENTANT OFICIAL AL OAMENILOR DE AFACERI DIN UNGHENI, CĂLĂRAŞI ŞI NISPORENI

Camera de Comerț şi Industrie, filiala Ungheni, este o organizație nonguvernamentală, autonomă şi independentă, care reprezintă interesele în ansamblu ale întreprinzătorilor din Republica Moldova. Camera este persoană juridică de drept public şi în această calitate beneficiază de susținerea statului. CCI Filiala Ungheni acordă următoarele servicii:

Servicii economice externe

- Promovarea exportului;
- Căutarea potențialilor parteneri, fondarea societăților mixte pentru relații de cooperare;
- Stabilirea şi dezvoltarea relațiilor cu cercurile de afaceri din străinătate;
- Organizarea misiunilor economice pentru cercurile de afaceri autohtone în străinătate.

Servicii informaționale

- Asigurarea informativ-consultativă în complex a informației economice şi anume:
  - Informație privind cererea şi oferta la mărfuri şi servicii pe piața externă;
  - Informație referitor la comerțul internațional pe piețele mondiale şi europene;
  - Informație referitor la accize, tarife, tarife vamale, indicatori statistici şi economici;
  - Informație de contact a firmelor şi întreprinderilor străine;
- Prețuri mondiale, prețuri orientative la materia primă, articole, mărfuri, utilaj.
- Informație despre Camerele de Comerț străine.
- Servicii de informare cu utilizarea bazelor informaționale de date - acte legislative juridice ale Republicii Moldova şi ale altor țări.

Structura Filialei Ungheni a Camerei de Comerț şi Industrie

Ungheni. Director: Serghei Cladco, tel. (236)2-63-11.

Biroul „Relații economice externe şi interne, lucrul organizatoric şi Tehnologii Informaționale". Şef birou: Dorin Budeanu, tel.(236)28560.

Biroul „Relații cu publicul, presa şi pregătirea cadrelor". Şef birou: Veronica Țăruş, tel.(236)28560.

Biroul „Expertize, certificate de origine şi declarații vamale".Şef birou: Alexandra Carnovschi, tel.(236)2-33-34.

Contabilitate. Contabil-şef: Valentina Rață, tel.(236)2-41-65.

Reprezentanța Călăraşi: Şef birou – Tatiana Ciobanu, tel. 024421691.

Reprezentanța Nisporeni: Şef birou – Natalia Maximov, tel. 026425954.

Servicii de marketing

- Organizarea şi petrecerea şedinţelor, întâlnirilor de afaceri pentru membrii CCI;
- Organizarea prezentării activităţii firmelor autohtone şi străine în sala de protocol a filialei în scopul lărgirii pieţei de desfacere;
- Acordarea informaţiei comerciale şi de afaceri;
- Căutarea partenerilor de afaceri;
- Căutarea investitorilor străini;
- Difuzarea informaţiei despre firmele moldoveneşti privind activitatea şi propunerile lor prin intermediul CCI a ţărilor străine;
- Acordarea de informaţie firmelor străine referitor la producătorii din Republica Moldova şi privind mărfurile produse şi exportate de aceştia;
- Formarea bazei de date a ofertelor şi cererilor comerciale;

Servicii de perfectare a documentelor pentru operaţiunile comerciale externe

- Întocmirea şi legalizarea certificatelor de origine a mărfurilor, declaraţiilor vamale, completarea documentelor de însoţire a mărfurilor CARNET TIR, INVOICE, CMR;
- Traducerea contractelor, documentelor de instruire, prospectelor de reclamă, mesajelor de afaceri, faxurilor, documentaţiei şi standardelor, instrucţiunilor şi documentaţiei tehnice pentru utilajele de import;

Instruire şi consultare

- Instruirea cadrelor în spiritul metodelor moderne de antreprenoriat;
- Organizarea seminarelor, cursurilor de perfecţionare a specialiştilor de diferit profil;
- Cursuri de limbi moderne;
- Consultarea agenţilor economici privind problemele impozitării;

Servicii de expertiză

- Confirmarea existenţei producerii mărfurilor, stabilirea producătorului;
- Determinarea ţării de origine a mărfurilor;
- Expertiza calităţii, totalităţii şi stării tehnice a mărfurilor;
- Evaluarea valorii mărfurilor şi averii;
- Analiza şi evaluarea averii imobiliare (inclusiv a terenurilor agricole), a mijloacelor de transport şi a utilajului în funcţie de starea lor (inclusiv în caz de moştenire, donaţie, vânzare-cumpărare, punere în gaj şi accidente);
- Arbitrajul internaţional de pe lângă Camera de Comerţ şi Industrie a Republicii Moldova oferă servicii de arbitraj, conciliere, consultanţă procedurală, cooperare internaţională şi soluţionează litigii ce rezultă din raporturile ce includ orice tranzacţie comercială privind furnizarea mărfurilor sau serviciilor, schimbul de mărfuri sau servicii etc.

Expoziții şi târguri

- Organizarea şi desfăşurarea expozițiilor permanente ale mărfurilor produse în regiunea Ungheni;
- Organizarea participării întreprinderilor autohtone la expoziții internaționale;
- Informații referitor la termenele şi locul desfăşurării expozițiilor şi târgurilor internaționale;
- Organizarea şi desfăşurarea seminarelor şi simpozioanelor cu participarea firmelor din Moldova şi străinătate.

Proiecte implementate de către CCI, filiala Ungheni

- Proiectul „Dezvoltarea turismului de afaceri", implementat de către ADR Iaşi (România), în parteneriat cu CSB Ungheni şi Filiala Ungheni a CCI. Acest proiect a fost finalizat în decembrie 2005.
- Partener la implementarea proiectului TACIS CBC Ungheni. În cadrul acestui proiect Filiala a participat ca partener la implementarea mai multor componente şi anume: efectuarea studiului de fezabilitate a situației economice din Ungheni, care a stat la baza implementării unei alte componente a Proiectului de Promovare a exportului din R. Moldova în România, atragerea investițiilor române în regiune. În această perioadă au fost organizate 3 mari misiuni economice cu activități expoziționale, cu participarea oamenilor de afaceri membri ai CCI din regiune în oraşele Iaşi, Cluj-Napoca şi Timişoara. Grație acestor activități au fost contractate produse pentru export în România în valoare de 5,18 milioane EURO.
- Biroul de cooperare tehnică al Germaniei a lansat proiectul „Suport pentru raionul Ungheni – regiune de frontieră Republica Moldova - România", ce ține de cooperarea transfrontalieră. Lansat pe lângă Consiliul raional Ungheni, are ca scop stimularea relațiilor economice transfrontaliere, promovarea exporturilor, organizarea misiunilor economice, crearea întreprinderilor mixte moldo-române în or. Ungheni, atragerea investițiilor în zonă. Filiala Ungheni a CCI a RM va fi implicată în cadrul acestui proiect ca partener.
- Proiectul „Conferința Prutului", implementat de către Camera de Comerț şi Industrie Iaşi, România, în parteneriat cu CCI filiala Ungheni, care are ca scop îmbunătățirea mediului de afaceri pe ambele maluri ale râului Prut şi va rezulta cu editarea diferitelor materiale informative, broşuri, pliante ce conțin propuneri şi consultații în vederea unui mai bun climat de afaceri.

ASOCIAȚIA OBŞTEASCĂ CENTRUL PENTRU INIȚIATIVA PRIVATĂ

Asociația Obştească Centrul Pentru Inițiativa Privată este o organizație neguvernamentală constituită pentru a facilita promovarea şi susținerea inițiativelor private în dezvoltarea businessului, accesarea pieților interne şi externe, dezvoltarea programelor şi proiectelor de cooperare transfrontalieră în domeniul economic. Centrul oferă o gamă variată de servicii:

- Inițierea afacerilor cu diverse variante de dezvoltare.
- Înregistrarea întreprinderilor mixte (cu capital străin).
- Înregistrarea întreprinderilor cu diverse forme organizatorico – juridice.
- Suport în înregistrarea Mărcii Comerciale.
- Suport în elaborarea Codului cu bare.
- Elaborarea Planurilor de afaceri.
- Ajutor practic în întocmirea contractelor şi documentelor ce țin de activitatea de secretariat a întreprinderilor.
- Informații de business şi recomandări.
- Facilitarea comercializării producției agricole prin intermediul Bursei Agricole „AGRAVISTA".
- Servicii de consultanță şi informare de ordin tehnologic, economic şi marketing.
- Servicii de intermediere.
- Efectuarea analizei economice.

Partenerii locali, naționali şi internaționali ai Asociației Obşteşti Centrul Pentru Inițiativa Privată

- Organizațiile nonguvernamentale - Alianța ONG-urilor Active pentru Dezvoltarea Durabilă, Pro Agenda Locală 21 Ungheni, Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă Europa – Visage, Centrul de suport al businessului, Asociația producătorilor agricoli, ACSA, Info-Business, Casa Antreprenoriatului Ungheni, Camera de Comerț şi Industrie.
- Autorități Publice Locale - Primăria oraşului Ungheni, Consiliul raional Ungheni, Consiliile locale şi primăriile satelor şi comunelor Cornești, Cetireni, Rădenii-Vechi, Alexeevca, Condrăteşti, Hîrceşti, Costuleni, Pârlița, Floriţoaia-Veche, Cornova, Chirileni, Sculeni, Valea Mare.
- Întreprinderi mici şi mijlocii din raionul Ungheni - SRL Danova-Prim, SRL Uniferax – group, GȚ Veaceslav Granciuc, GȚ Cațer Serghei, SRL CansimAgro, SRL Izvorul Mariei, SRL Progagroter, SRL Rentier Agro, SRL Fortina Labis, SRL Tâmplarul, SA Autoprezent, SRL PlumbCom, SA Agroservice, SRL Cumaxcom, SRL Sparflach.
- Parteneri naționali - FNA AGROinform, organizațiile din cadrul Coaliției pentru Dezvoltare Economică Rurală (44 de organizații), IDIS Viitorul, Centrul Contact, CAMIB ONG, Microinvest, MEPO.
- Parteneri internaționali - Asociația oamenilor de afaceri Iaşi 2003.

Asociația Obştească Centrul Pentru Inițiativa Privată
Data înregistrării: 14 decembrie 1998.
Persoana de contact, funcția:
Valeriu Botnari, director executiv.
Adresa juridică: str. Națională 7, bir.507, or. Ungheni, MD 3600.
Adresa de contact: str. Națională 7, of. 507, or. Ungheni MD 3600.
Telefon:+373 236 2 74 15,
+373 236 2 34 55; GSM 079569545.
E-mail: cip@mtc-un.md

Proiecte implementate de către Asociația Obștească Centrul Pentru Inițiativa Privată

- Proiect Eurasia – Informarea, documentarea şi instruirea antreprenorilor rurali prin acordarea serviciilor de consultanță (1998 -1999) – consultanți, voluntari.
- Proiect FN AGROinform – Consolidarea centrelor regionale într-o rețea unică (2000-2001) – consultanți locali, regionali.
- Proiect USAID – Şcolarizarea în agricultură (2002-2003)– consultanți regionali.
- Proiect ICCO Olanda – Integrarea eforturilor pentru dezvoltarea comunităților rurale (2002-2006)– consultanți regionali.
- Proiect NOVIB Olanda – Alianța pentru susținerea pieței agricole ASPA I (2003-2005) – consultanți regionali.
- Proiect DCR Suedia – Dezvoltarea comunităților rurale prin transferul de cunoştințe (2005-2006)– consultanți regionali.
- Proiect NOVIB Olanda – Alianța pentru susținerea pieței agricole ASPA II (2006-2008) – consultanți regionali.
- Proiect FN AGROinform Moldova - Să dezvoltăm cetățenia activă la Ungheni 2006 – consultanți regionali.

CENTRUL REGIONAL DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Organizația Obştească Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă (CRDD*)* este o organizație neguvernamentală care sprijină eforturile autorităților publice locale în procesul dezvoltării durabile locale şi regionale, facilitează procesul de implementare a Agendei Locale 21 Ungheni. Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă este un punct de sprijin şi o şcoală practică cu profil multifuncțional, cu resurse materiale şi umane calificate care contribuie la dezvoltarea socio-economică locală.

CRDD este furnizor de informații şi promotor în formarea şi dezvoltarea capacității actorilor locali şi regionali principali (autorități publice locale, ONG-uri, IMM-uri, IP, grupuri comunitare) în materie de elaborare, implementare şi monitorizare participativă a strategiilor de Dezvoltare Durabilă (DD). Începând cu anul 2001, anul constituirii, Centrul desfăşoară activități cu un spectru foarte larg de instruire, asistență şi consultanță, expertiză, documentare şi informare pentru creşterea competențelor actorilor locali în procesul dezvoltării durabile (DD) la nivel local şi regional. CRDD sprijină şi încurajează dezvoltarea businessului mic şi mijlociu la nivel local, regional şi transfrontalier prin diverse proiecte şi programe adresate oamenilor de afaceri, autorităților publice locale, altor organizații neguvernamentale care oferă servicii pentru dezvoltarea economică şi a mediului de afaceri.

Centrul contribuie la atragerea resurselor interne şi externe pentru dezvoltarea economică – acordă asistență şi consultanță la conceperea, scrierea şi implementarea proiectelor pentru dezvoltarea economică a oraşului şi regiunii Ungheni, implementează proiecte de dezvoltare economică la nivel local, regional şi transfrontalier. CRDD încurajează comunitățile la nivel local, regional şi transfrontalier să se implice activ în procesul de dezvoltare economică: acordă consultanță şi asistă localitățile din Ungheni, Călăraşi, Nisporeni şi din alte regiuni ale republicii, le pune în legătură privind implicarea şi participarea la planificarea dezvoltării economice şi soluționarea problemelor comunității.

Centrul Național de Dezvoltare Durabilă
Preşedinte: Luminița Ciobanu.
Adresa de contact: 3600, or. Ungheni, str. Națională 7.
Tel./fax: +373 236 2 53 09
E-mail: la21ungheni@yahoo.com

Centrul organizează şi desfăşoară activități de informare, sensibilizare şi conştientizare a cetățenilor asupra problemelor economice majore ale regiunii (campanii, caravane, forumuri, târguri, conferințe, seminare, ateliere, traininguri, mese rotunde etc). CRDD dezvoltă rețele de comunicare capabile să asigure schimb de informații rapid şi eficient între actorii locali care au preocupări comune în sprijinul dezvoltării şi stimulării businessului mic şi mijlociu la nivel local, regional şi transfrontalier – sunt create şi actualizate baze de date în serviciul partenerilor (APL, ONG-uri, ÎMM) la nivel local şi de regiune transfrontalieră;

CRDD are create şi actualizate baze de date în serviciul partenerilor locali, dezvoltă rețele de comunicare capabile să asigure schimb de informații rapide şi eficiente între

actorii locali care au preocupări comune în DD pe termen scurt, mediu sau lung. De asemenea, centrul oferă o gamă largă de servicii în diverse domenii de dezvoltare socio-economice şi de mediu, inclusiv:

- Elaborare şi implementare de strategii de dezvoltare durabilă locală şi regională.
- Consultanţă şi training pentru dezvoltarea businessului mic şi mijlociu.
- Facilitare dezvoltare parteneriate locale, regionale, naţionale, transfrontaliere.
- Consultanţă şi training în materie de implicare şi participare în procesul decizional.
- Asistenţă autorităţilor publice locale în materie de actualizare, implementare, monitorizare şi evaluare de strategii de dezvoltare durabilă locală şi regională.
- Facilitare dialog social şi comunicare eficientă la nivel de comunitate.
- Asistenţă autorităţilor publice locale, ONG-urilor, firmelor private privind mobilizarea de resurse şi colectarea de fonduri pentru DD.
- Consultanţă în materie de implementare proiecte şi programe de dezvoltare durabilă socio-economică şi de mediu.
- Asistenţă şi consultanţă privind buna funcţionare a mecanismului de implementare a Planului Local de Acţiuni.

Proiecte implementate de către Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă

- Proiect de cooperare InWent – GTZ Republica Moldova "Promovarea cooperării transfrontaliere între judeţul Iaşi, România, şi regiunea Ungheni, R. Moldova– promovarea economiei locale şi regionale, parteneri Consiliul Judeţean Iaşi şi Consiliul Raional Ungheni";
- Proiect GTZ Moldova „Parteneriate pentru Dezvoltarea Durabilă a Cooperării Antreprenoriale Transfrontaliere Ungheni, Republica Moldova – Iaşi România – Studiu probleme, disfuncţionalităţi şi bariere de comunicare şi cooperare antreprenorială transfrontalieră", partener Asociaţia Oamenilor de Afaceri Iaşi 2003, Consiliul orăşenesc şi Primăria Ungheni.
- CRDD dezvoltă parteneriate viabile şi cooperări diverse între actorii locali în procesul DD la nivel local, regional şi transfrontalier – sunt încheiate acorduri de parteneriat şi cooperare cu ONG-uri locale, regionale şi internaţionale, se menţin şi se stabilesc contacte cu noi parteneri, participă activ la implementarea programelor şi proiectelor de dezvoltare economică durabilă locală şi regională. CRDD în calitate de partener, participă în proiecte de asistenţă şi consultanţă, iar în procesul implementării colaborează cu mai multe organizaţii partenere naţionale şi internaţionale din Moldova şi străinătate. Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă are stabilite parteneriate regionale şi internaţionale cu asociaţii, IMM-uri, fundaţii, ONG-uri din Iaşi, România, Spania, Polonia.

ASOCIAȚIA PRODUCĂTORILOR AGRICOLI „UNCALNIS"

Asociaţia Producătorilor Agricoli „Uncalnis" este o organizaţie nonguvernamentală, nonprofit şi neafiliată politic. Ea este creată la 1 februarie 2001 cu asistenţa PAFP, de către 7 întreprinderi agricole din Ungheni, Călăraşi, Nisporeni şi are drept scop coordonarea activităţilor şi crearea condiţiilor favorabile pentru realizarea programelor de producţie, protecţia intereselor de producere, tehnologice, ştiinţifice, sociale şi de drept ale producătorilor agricoli.

Asociaţia Producătorilor Agricoli „Uncalnis"-Ungheni
Conducerea oficiului central:
Iurie Vrabie – preşedinte.
Adresa: MD 3600, or. Ungheni, str. Barbu Lăutaru 26.
Telefoane de contact: (236) 2-82-33, 2-60-34, 2-74-16.
E-mail: uncalnis@uap.md.
Filiale: Nisporeni, Călăraşi, Bălăureşti.

APA „Uncalnis" are următoarele obiective:

- Promovarea intereselor producătorilor agricoli în organele legislative şi executive de toate nivelurile.
- Susţinerea juridică a proprietarilor de terenuri şi apărarea drepturilor acestora.
- Informarea şi instruirea în domeniile marketing şi vânzări, tehnologic, economic, financiar şi contabilitate, juridică, planificarea afacerilor etc. Pentru o activitate eficientă a întreprinderilor agricole şi a fermierilor privaţi.
- Atragerea investiţiilor, granturilor şi creditelor preferenţiale pentru asociaţie şi membrii ei.
- Impulsionarea dezvoltării activităţii de ordin social în comunităţile rurale.

În prezent, Asociaţia numără mai mult de 150 membri (întreprinderi agricole) şi este reprezentată în circa 70 de primării din regiune. În cadrul Asociaţiei "Uncalnis" a fost creat Centrul de Business, care are drept scop atat aprofundarea cunoştinţelor juridice, economice şi tehnologice ale conducătorilor şi specialiştilor întreprinderilor agricole private, cât şi acumularea cunoştinţelor practice în domeniul juridic, arbitraj, tehnologic, management, marketing, finanţe, contabilitate, relaţii comerciale, îşi ajută membrii să-şi armonizeze activităţile, să creeze un mediu de afaceri viabil şi un cadru juridic sănătos.

Asociaţia este dotată cu tehnică necesară (6 calculatoare, 2 imprimante, 2 faxuri, xerox, proiector, telefoane, legătură internet), sală de instruire, birouri amenajate, unde membrii APA pot să primească consultaţii şi servicii în toate domeniile de activitate şi să iniţieze o afacere economică profitabilă. Asociaţia dispune de 2 filiale deschise în raioanele Călăraşi şi Nisporeni, care sunt de asemenea înzestrate cu tehnică necesară (calculatoare, printere, fax, xerox) şi dispun de specialişti.

APA „Uncalnis" şi-a majorat numărul membrilor de la 47, în anul 2002, până la 150 la momentul de faţă, care prelucrează 26 700 hectare de pământ şi peste 2 000 membri asociaţi – întreprinderi, fermieri etc. Au fost create şi consolidate 15 cooperative de întreprinzător (CÎ).

Prin intermediul arbitrajului au fost soluţionate 292 litigii economice. Au fost organizate 121 de seminare şi 34 de mese rotunde, au fost acordate 2 624 de consultaţii în diferite domenii.

Împreună cu doi parteneri locali (SRL „VIA – Agro", SRL „Rentier-Agro"), în anul 2003, APA „Uncalnis" a creat o întreprindere afiliată – SRL „Agrounserv" dotată cu două combine de marca „SAMPO" şi SC-5 „NIVA", două tractoare MTY-82 şi alt echipament necesar pentru întregul ciclu tehnologic, care prestează servicii mecanizate producătorilor agricoli din Ungheni şi Călăraşi.

Proiecte implementate de către APA „Uncalnis"

- În 2001-2005, a fost implementat Proiectul „Programul de Asistenţă pentru fermierii Privaţi" (PFAP) finanţat de USAID şi Fundaţia SOROS Moldova în domeniul dezvoltării şi consolidării Asociaţiei Producătorilor Agricoli;
- În 2003-2005, prin intermediul PFAP, a fost implementat proiectul de creare şi fortificare a 15 Cooperative Agricole de Întreprinzător.
- În 2003-2004 – ca parteneri la Proiectul „Sistemul Informaţional pentru Piaţa agricolă Angro", finanţat de Uniunea Europeană prin Programul TACIS „Dezvoltarea transfrontalieră Ungheni", a organizat şi desfăşurat trei „Zile virtuale" de parteneriat între prestatorii de servicii şi producătorii agricoli. A efectuat 5 seminare tematice în domeniul producerii producţiei ecologice, 3 studii de caz a gospodăriilor agricole în domeniul producerii producţiei ecologice;
- În 2004-2006, implementează Proiectul „Linia Fierbinte", finanţat de Proiectul USAID „Bizpro Moldova", care oferă gratis informaţii în domeniul legislaţiei micului business şi despre actele normative, despre felul cum trebuie să porneşti o afacere, cum să gestionezi un mic business;
- În 2005-2006 – parteneri la „Proiectul de Dezvoltare a Businessului Agricol", implementat de CNFA şi finanţat de USAID, care prevede organizarea seminarelor tehnologice despre fabricarea producţiei de o calitate înaltă în baza tehnologiilor avansate, asistenţă beneficiarilor – gospodării agricole - în perfectarea cererilor de finanţare;
- 2002-2006 – parteneri la Proiectul Creşterii Producţiei Alimentare 2 KR finanţat de guvernul Japonez şi oferă asistenţă producătorilor agricoli la perfectarea documentelor de participare, pentru a facilita procurarea echipamentului agricol cu achitare în rate.

ADRESE

Servicii publice descentralizate, desconcentrate în teritoriu ale Consiliului Raional Ungheni

- **Oficiul teritorial Ungheni al Aparatului Guvernului**
  (+236) 2-23-60, Gheorghe Rață
- **Direcția agricultură și alimentație**
  (+236) 2-21-09, Ion Filimon
- **Direcția generală învățământ, tineret și sport**
  (+236) 2-27-48, Victor Dereș
- **Direcția generală finanțe**
  (+236) 2-23-64, Victoria Beneș
- **Secția economie**
  (+236) 2-30-54, Adela Gorun
- **Medic-șef IMSP Spitalul raional**
  (+236) 2-21-94, Victor Uncuță
- **Arhitect-șef al raionului**
  (+236) 2-21-52, Dumitru Bîlici
- **Secția administrație publică**
  (+236) 2-20-54, Rodica Manole
- **Secția construcții, gospodărie comunală și drumuri**
  (+236) 2-21-69, Lilian Frunze
- **Secția cultură**
  (+236) 2-26-48, Timofei Blănaru
- **Secția asistență socială și protecție a familiei**
  (+236) 2-25-48, Aurelia Varvariuc
- **Serviciul relații funciare și cadastru**
  (+236) 2-28-61, Ion Popov
- **Serviciul arhivă**
  (+236) 2-23-72, Nina Cat
- **Consultant resurse umane**
  (+236) 2-26-94, Claudia Blănaru
- **Consultant-jurist**
  (+236) 2-67-75, Tudor Guțu
- **Inspectoratul fiscal de stat din raionul Ungheni**
  (+236) 2-73-02, Mihail Postu
- **Direcția teritorială control financiar și revizie**
  (+236) 2-46-48, Vasile Pascaru
- **Serviciul sanitar veterinar de stat**
  (+236) 2-28-76, Vasile Cotici
- **Inspectoratul de stat pentru semințe**
  (+236) 2-43-47, Vasile Cociorvă
- **Inspectoratul de stat pentru protecția plantelor**
  (+236) 2-26-43, Sergiu Timofti
- **Inspectoratul de stat pentru supravegherea tehnică „Intehagro”**
  (+236) 2-26-06, Iurie Huşanu
- **Inspecția de stat în construcții**
  (+236) 2-39-02, (+244) 2-00-94, Grigore Lupu
- **Secția control ecologic**
  (+236) 2-26-40, Grigore Vlas
- **Agenția pentru ocuparea forței de muncă**
  (+236) 2-32-80, Alexei Cerempei
- **Inspecția muncii Ungheni**
  (+236) 2-27-77, M. Matei
- **Casa teritorială de asigurări sociale**
  (+236) 2-69-92, Vasile Darii
- **Direcția pentru statistică**
  (+236) 2-31-00, Ecaterina Gorneț
- **Comisariatul de poliție în transport**
  (+236) 2-53-84, 2-75-91, Ion Osoianu
- **Comisariatul raional de poliție**
  (+236) 2-79-03, 2-28-80, Mihail Dereneu
- **Centrul militar al raionului Ungheni**
  (+236) 2-28-90
- **Direcția situații excepționale**
  (+236) 2-32-43, Iurie Ciolan
- **Oficiul stare civilă**
  (+236) 2-21-33, Svetlana Andrieș
- **Biroul de evidență și documentare a populației**
  (+236) 2-27-92, Oleg Rusnac
- **Oficiul teritorial al Camerei Înregistrării de Stat**
  (+236) 2-39-27, Marian Babici
- **Secția de examinare și evidență a transportului**
  (+236) 3-41-30, Gheorghe Scafaru
- **Direcția de executare a deciziilor judecătorești**
  (+236) 2-81-31, Anatol Ursu
- **Centrul medicină preventivă**
  (+236) 2-24-56, Viorel Bradu
- **Inspectoratul de stat farmaceutic**
  (+236) 2-34-05, Ion Bejan
- **Oficiul cadastral teritorial Ungheni**
  (+236) 2-26-44, Grigore Ghermanschi
- **Agenția teritorială de asigurări în medicină**
  (+236) 2-27-58, Dumitru Radu

La elaborarea ghidului au fost utilizate materiale informaționale din următoarele surse:

MINISTERUL ECONOMIEI ŞI COMERȚULUI
Adresa: str. Piața Marii Adunări Naționale 1, MD-2033, Chişinău
Tel/fax: (+373 22) 237448, 234064
Email: mineconcom@moldova.md
Web: www.mec.gov.md

MINISTERUL FINANȚELOR
Adresa: str. Cosmonauților 7, MD-2005, Chişinău
Tel/fax: (+373 22) 22 66 29, 24 00 55
Email: cancelaria@minfin.moldova.md
Web: www.minfin.md

MINISTERUL AGRICULTURII ŞI INDUSTRIEI ALIMENTARE
Adresa: Bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt 162, MD-2004, Chişinău,
Tel/fax: (+373 22) 21 02 04, 23 35 36
Web: www.maia.gov.md

MINISTERUL DEZVOLTĂRII INFORMAȚIONALE
Adresa: str. Puşkin 42, MD-2004, Chişinău
Tel/fax: (+373 22) 50 46 64, 22 80 98
Web: www.mdi.gov.md

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
Adresa: str. Grenoble 106, MD-2019, Chişinău
Tel/fax: (+37322) 40 30 00, 22 61 46
Email: www.statistica.md

Design: Nicolae Cherdivară

Tipar executat de: "Continental Grup"
str. Miron Costin, 7, of, 710, Chişinău, R. Moldova
Tel./fax: 490870, tel.: 456840, GSM 069353845